მომავალი

—საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი—

№ 98 ოთხშაბათი, 23 დეკემბერი 1909 წ. № 98

გაზეთი „მ ო მ ა ვ ა ლ ი“ ღირს როგორც თფილისში ისე თფილისს გარეთ ე რ თ ი წ ლ ი თ 7 მან. ნახევარი წლით 4 მან. თვიურათ: თფილისში 80 კაპ. თფილისს გარეთ 90 კ. სამი თვით თფილისში 2 მ. 20 კ., თფილისს გარეთ 2 მ. 50 კაპ. საზღვარ გარეთ—ორჯერ მეტი იმაზე, რამდენიც თფილისში ღირს.

განცხადებების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით—15 კაპ. ოთხ[illegible] 10 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ საღამოს 4 საათამდე 3 მან. 4 საათის შემდეგ—მეტი. გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის პირველი რიცხვიდან.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპოდენციები არ ინახება და მათ შესახებ რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას არ კისრულობს. ერთი თვით ინახება მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. წერილობით პასუხისთვის საჭიროა საფოსტო მარკები. ადრესის გამოცვლა თფილისიდან თფილისს გარეთ ღირს 80 კაპ. სხვაგან—40 კაპ. ცალკე ნომერი ღირს ყველგან ე რ თ ი შ ა უ რ ი. რედაქციის ადრესი: თფილისი, რუსის ქუჩა № 3.

ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ცალკე ნომერი ერთი შაური „მ ო მ ა ვ ა ლ ი“ ცალკე ნომერი ერთი შაური

მიიღება ხელის მოწერა 1910 წლისათვის.

გ ა ზ ე თ ი ღ ი რ ს:

თფილისსა და თფილისს გარეთ: ერთი წლით 7 მანეთი, ნახევარი წლით 4 მან., საზღვარგარეთ: ერთი წლით 14 მან., ნახევარი წლით 7 მან. სამი თვით: თფილისში 2 მ. 20 კ., თფილისს გარეთ 2 მ. 50 კ., ერთი თვით: თფილისში 80 კაპ., თფილისს გარეთ 90 კაპ.

ხ ე ლ ი ს მ ო წ ე რ ა მ ი ი ღ ე ბ ა:

თფილისში „მომავალი“-ს კანტორაში, ბათუმში, სამტრედიაში და ჭიათურაში რკინის გზის შკაფებში, ქუთაისში ის. კვიცარიძესთან, ჩოხატაურში ს. თავართქილაძესთან—წიგნის მაღაზიაში, ოზურგეთში—მ. თალაკვაძესთან, ხიდისთავში ნ. კობიძესთან, ფოთში ს. თარგვეშიძესთან. დანარჩენ ადგილებიდან ფოსტით უნდა გამოგზავნონ ფული რედაქ. კანტორაში.

რადგან ადრესების დამზადება ბევრ დროსა და შრომას მოითხოვს—იმ ხელის მომწერლებმა, რომელთაც მომავალი წლის 1 იანვრიდან სურთ გაზეთის მიღება, აუცილებლათ ამა წლის დეკემბრის გასვლამდე უნდა მოაწერონ ხელი.

რედაქციის ადრესი: რუსის ქ. № 3, ზემო სართული. ფულის გამოსაგზავნი ადრესი: Тифлисъ, тип. «Шрома», Калистрату Конст. Цуладзе.

შაბათს, 26 დეკემბერს

ქვაშვეთის წმ. გ. ეკლესიაში მეორე სახელმწიფო დუმის ყოფილ დეპუტატის

არჩილ ლევანისძე ჯაფარიძის

გარდაცვალებიდან წლის თავზე გადახდილ იქნება წირვა და პანაშვიდი, რასაც აუწყებენ ნაცნობ მეგობრებს განსვენებულის მეუღლე იულია ნიკოლოზის ასული და მშობლები.

პანაშვიდი დაიწყება შუადღის 12 საათზე.

გლეხი კაცის
ისტორია

მიიღება ხელის მოწერა

„გლეხი-კაცის ისტორია“-ზე

ცნობილი თხზულება **ერკმან-შატრიანისა**. სრული თარგმანი ფრანგულიდან **ივ. მაჭავარიანის** მიერ, ავტორთა სურათებით და მათი ბიოგრაფიული ცნობებით.

შ ი ნ ა ა რ ს ი წ ი გ ნ ი ს ა:

ნაწილი პირველი—1789 წ. საერო კრება.
ნაწილი მეორე—1792 წ. სამშობლოს განსაცდელი.
ნაწილი მესამე—1792 წ. წელიწადი პირველი რესპუბლიკისა.
ნაწილი მეოთხე—1789 წ. მამულიშვილი ბონაპარტი.

ოთხივე ნაწილი ერთ წიგნათ გამოვა დაახლოვებით 1100 გვერდამდე დიდი ფორმატის. ხელის-მოწერით ეღირება მხოლოდ **ერთი მანეთი.**

ხელის-მოწერა დაიწყო ამა 1909 წლის 15 ნოემბრიდან, გაგრძელდება 1-ლ იანვრამდე მომავალ 1910 წლისა. ხოლო ამ დღიდან შესწყდება ხელის-მოწერა და ორი კვირის შემდეგ წიგნის ბეჭდვას შევუდგებით. დაიბეჭდება **იმდენი, რამდენიც ხელის-მომწერი იქნება.**

ვისაც სურს ამ წიგნის შეძენა, უნდა ეცადოს უსათუოდ 1-ლ იანვრამდე მოაწეროს ხელი, ვინაიდან ეს წიგნი **ცალკე გასასყიდათ არ გამოვა.**

იმ ადგილებიდან, სადაც ჩვენ აგენტები არ გვყავს, ხელის-მომწერლებმა ერთი მანეთის გარდა უნდა გამოგზავნონ კიდევ ა თ ი შ ა უ რ ი ფოსტის ხარჯათ ე. ი. სულ 1 მ. 50 კ. თითო წიგნზე; ფულის მაგიერ შეიძლება ფოსტის მარკების გამოგზავნაც საგანგებო წერილით. (зак. письмо). გამომცემლობა ეცდება წიგნი დანიშნულ დროზე გამოსცეს. გამოცემის ტეხნიკური მხარე მტკიცე ნიადაგზე დავაყენეთ და ისეთი დაბრკოლება, როგორიც მოხდა „ეკონომიურ მეცნიერების მოკლე კურსი“-ს გამოცემაზე, ამიერიდან აღარ განმეორდება. წიგნი დაახლოვებით პირველ აპრილისთვის დაურიგდება ხელის-მომწერთ.

თუ სად და ვისთან მიიღება ხელის მოწერა, ამის შესახებ იხილეთ ცალკე განცხადება, რომელიც «მომავალის» და „დროება“-ს 6 დეკემბრის ნომრებთან ერთად დაურიგდა ხელის მომწერთ.

ფული და სხვა მიწერ-მოწერის ქაღალდები, აგენტურის და ხელის-მოწერის შესახებ უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, Василію Гадилія. Кирочная ул. № 9.

წიგნების გამომც. ამხ. „ალიონი“-ს გამგე **ვასილ გადილია.** (20—15)

თფილისის სახაზინო თეატრი

საოპერო ამხანაგობა ანტონ ეიხენვალდის გამგეობით

საუობაო რეპერტუარი

26 დეკემბრიდან 7 იანვრამდე.

შაბათს, 26 დეკემბერს
დილით: 1) **ჰენზელი და გრეტელი**; 2) **კრილოვის იგავ-არაკები**.
საღამოს: „**ჩაროდეიკა**“

კვირას, 27 დეკემბერს
დილით: „**ფაუსტი**“ საღამოს: „**პიკოვაია დამა**“

ორშაბათს, 28 დეკემბერს
1) „**საბალეტო დივერტისმენტი**“; 2) „**მადამ ბატტერფლეი.**“

სამშაბათს, 29 დეკემბერს
ბენეფისი ე. ვ. დე-ვოს, სობოლევასი „**რომეო და ჯულიეტა.**“

ოთხშაბათს, 30 დეკემბერს
„**გამარჯვებული სიყვარულის სიმღერა**»

ხუთშაბათს, 31 დეკემბერს
„**კ ა მ ო რ რ ა**“.

პარასკევს, 1 იანვარს 1910 წ.
დილით: **ნერონი**. საღამოს: „**ევგენი ონეგინი**“.

შაბათს, 2 იანვარს
ელენე ოსოვსკაიას საბენეფისოთ 1) „**ბელოსნეჟკა**“ 2) «**კნიაზ იგორ**»

კვირას, 3 იანვარს
დილით: „**მეფის შვილი ივანე**“ საღამოზე: „**ტაისი**“

ორშაბათს, 4 იანვარს
1) „**პაიაცი**“ 2) „**კატორღის სიმღერები**“

ოთხშაბათს, 6 იანვარს
დილით: „**რუსალკა**“ საღამოს: ი. მ. არდის საბენეფისოთ „**კარმენ**“

დ ჭიათურაში **კბილის ექიმი**

ე. ტ. ლორის-მელიქოვი

ღებულობს ავათმყოფებს დილის 10—2 საათამდე და ნაშუადღევის 4 საათიდან 8 საათამდე.

ადრესი: გ. გაჩეჩილაძის სახლი, ვოგზლის ახლო.

კბილის ექიმი

ს. ვ ა შ ა ყ მ ა ძ ე

დილით მიიღება ავათმყოფები 11 საათიდან 2 საათამდის. საღამოს 5—7 ვერის დაღმართი სახ. 15.

ფ ე რ შ ა ლ ი

ლ ე ო ნ ტ ი ზ ა რ ქ ა ლ ა ი ა

დაბრუნდა და განაახლა ავათმყოფთა მიღება [illegible]

„სორაპნის“ ამხ. გამოცემა.

ქართველი და უცხოელი მწერლები

მიიღება ხელის მოწერა

მეოთხე წიგნზე

„განდეგილი“

ლექსები და მოთხრობები.

წიგნი ჩვეულებრივი ფორმატის იქნება 225 გვ. და ხელის მომწერლებისთვის ეღირება 25 კაპეიკი კუპონიანად ავტორის სურათით და მოკლე ბიოგრაფიით. ეს გამოცემა გაცილებით გაუმჯობესებული იქნება ყოველის მხრით წინანდელ ჩვენ გამოცემებზე. ხელის მოწერა [illegible]იღება ყველა ჩვენ აგენტებთან პროვინციაში. ხელის მოწერა დაიწყება 15 [illegible]კემბერს და გათავდება 25 იანვარს.

წიგნი ცალკე გასასყიდათ [illegible] გამოვა.

ვისაც სურს პირდაპირ [illegible]ბარება, მან უნდა გამოგზავნოს ფოსტის [illegible]არკები—40 კაპ. წიგნი გამოვა თებერვლის 25 რიცხვებში. (30—7)

ადრესი: **Тифлисъ, Т—во «Со[illegible]нъ»**.

კბილის ექ[illegible]

ი. შ. ჭანტურია

იღებს ავათმყოფებს დ[illegible]თ 8—12 ს. საღამოთი 3—7 ს.

კვირა-უქმე დღეს 9—[illegible]ათ. ავჭალის № 71 (კიროჩნი ქუჩის [illegible]ს).

კბილის ექ[illegible]

რომანოშვილი—დუაძისა

იღებს ავათმყოფებს [illegible] საათამდის. პლომბის გაკეთება, კბი[illegible] ამოღება და ხელოვნური კბილების[illegible]მა ყველასათვის ხელმისაწვდენ ფ[illegible] მოსწავლე ბავშვებს დაკლებულ ფ[illegible]ი.

ახალი ბინა: ავჭალი[illegible] № 34.

იანვრის პირველ რიც[illegible] 1910 წ. ქალ. **ბაქოში** გამოვა [illegible]თულ ენაზე ყოველ კვირეული საპ[illegible]იკო და სალიტერატურ[illegible]ეთი

„მარც[illegible]ლი“

მიიღება ხელის მოწე[illegible]0 წლისათვის

გაზეთის ფასი: ერთი	3 მ. 20	კ.
„ „ ნახევარ	1 მ. 70	კ.
ცალკე ნომერი . . .	05	კ.

ყოველგვარი წერილ[illegible]ა აგრეთვე ფული უნდა გამოიგ[illegible] ამ ადრესით: Баку, типографі[illegible]Иванцева, въ редакцію груз. газ[illegible]«АРЦВАЛИ»

რედაქტორ-გ[illegible] ზ. გედევანი.

ვ ი ძ ე ბ

რემინგტონზე

ყოველნაირ გადასაბეჭდ საქმეებს. საქმეს ვასრულებ სუფთად და იაფ-ფასებში. ადრესი: წყნეთის ქუჩა, № 6, ბინა № 14. მიშა ს—ძე. (7—1)

პეტერბურგში მომხდარი აფეთქების გამო.

პეტრბურგში, ასტრახანის ქუჩაზე მომხდარმა პროვოკაციულმა მკვლელობამ კვლავ აალაპარაკა რუსეთის და საზღვარ გარეთის პრესა, კვლავ მიიპყრო პეტროვო-ვოსკრესენსკის მიერ მოწყობილმა ათითქმბამ ხალხის ყურადღება და ბა-გამოცნობას. ხალხის მთელი დემოკრატიული ნაწილი და მისი ორგანოები პეტროვო-ვოსკრესენსკის საქმეს პროვოკაციულ აქტათ აღიარებენ. მხოლოდ აწმყო წეს-წყობილების მომხრე-მოტრფიალენი და მათთან ერთათ დასავლეთ ევროპის მლიქვნელი ლიბერალური პარტიები კი რუსეთის ტერორისტულ პარტიების ექსცესათ (ძალმომრეობითი მოქმედებათ) ნათლავენ, მაგრამ აზეფ-გარტინგის ისტორიის გამომჟღავნებამ მთელი განათლებული კაცობრიობა შეურყევლათ დაარწმუნა, რომ თვალგადაუწვდენელ რუსეთის სახელმწიფოში მომხდარი გრანდიოზული ტერორისტული აქტები პროვოკაციონული სისტემის ნაყოფია, რომ ყველა ეს ზოგიერთი აგენტების დახმარებით ხერხდებოდა და სხვ,..

ამ რამდენიმე ათი წლის წინათ, საიდუმლო პოლიციის ცნობილი შეფი—სუდეიკინი ამავე საშუალებას ხმარობდა: იგი ცნობილ პროვოკატორ დეგაევის დახმარებით აწყობდა სხვადასხვა ალაგას ტერორისტულ აქტებს ისეთივე პროგრამით, როგორითაც ირჯებოდენ და ირჯებიან თანამედროვე აზეფ-გარტინგ-ვოსკრესენსკები. თუმცა სუდეიკინის პროვოკატორული მოქმედება დაბოლოს მისივე სიკვდილით გათავდა (1883 წ.), მაგრამ მისი მოადგილეებისთვის სუდეიკინის ბრძოლის იარაღი მისაბაძ საგნათ გადაიქცა. იმპერატორ ალექსანდრე მესამის მეფობის ხანა თითქმის სავსეა მეფეზე შეთქმულობის აღმოჩენით, რომლის მოწყობა და აღმოჩენა მუდამ პოლიციის აგენტების ცოდნა-დახმარებით ხდებოდა; ამასთანავე, იგი ჩვეულებრივ საუკეთესო საშუალებათ ითვლებოდა ჟანდარმთა და კარიერისტთა დაწინაურებისათვის. ასე რომ, დღევანდელი პროვოკატორული აქტები მხოლოდ გაგრძელებაა ძველისა და სხვა არაფერი...

პროვოკაცია თანამედროვე პოლიტიკურ პოლიციისთვის განუშორებელ-განუყრელია. ჯერ კიდევ ნაპოლეონ პირველის და ნაპოლეონ მესამის მართველობის დროსაც პროვოკატორული მოქმედება მთავარ იარაღათ ითვლებოდა პოლიტიკურ პოლიციის ხელში; ინგლისში მეცხრამეტე საუკუნის დასაწყისში, ავსტრო-ჰუნგრეთში მეტერნიხის და ბახის ბატონობის ხანაში, გერმანიაში ბისმარკის დროს, ბელგიაში, ისპანიაში, შეერთებულ შტატებში—ყველგან პროვოკაცია პირველი საშუალება ყოფილა.

მთელი მეცხრამეტე საუკუნის განმავლობაში არ მომხდარა არც ერთი საიდუმლო შეთქმულობა, არც ერთი ტერორისტული აქტი, რომ შიგ პოლიციის ხელი არ რეულიყოს, პოლიტიკურ პოლიციის დახმარებით არ მოხერხებულიყოს, როგორც კი ეს პროვოკატორული აქტები „რევოლიუციონურ ბრძოლის იარაღათ“, ბრძოლის სისტემათ, ამა თუ იმ პარტიის ტაქტიკათ გადაიქცეოდა. რამდენათაც ინტენსიური და თავგამოდებულია ანარქიისა და შეთქმულობის მომწყობთა მოქმედება, იმდენათ მხურვალე და ინტენსიური იყო პოლიტიკური პოლიციის ასეთ აქტებში მონაწილეობის მიღება, რომ ამ გზით და ამ საშუალებით „საზოგადოების თვალში“ დაემცირებინათ რევოლიუციონური მოქმედების მნიშვნელობა და მისი დანიშნულება ავაზაკობის და ძალმომრეობის სახელით მოენათლა. პოლიტიკური პოლიცია ასეთ მიზანს უფრო ადვილათ აღწევს, უკეთუ რომელიმე პოლიტიკური პარტიის თუ ჯგუფის მთავარი მოქმედება ტერორისტული აქტების და შეთქმულობის სისრულეში მოყვანით განისაზღვრება, ტერორისტულ აქტებში ხედავს ხალხის ხსნა-განთავისუფლებას, ვინაიდან ტერორისტულ აქტების სისრულეში მოყვანა ნორმალურ პირობებში ჩვეულებრივ ხალხის მორალურ გრძნობას უზომოთ აშფოთებს ყოველგვარ რევოლიუციონური მოძრაობის წინააღმდეგ. ეს გალია, მთავარ მიზეზათ, რომ პოლიტიკური პოლიცია, როგორც შეეჯახება მასსის წმინდა რევოლიუციონურ მოქმედება მოძრაობას, მუდამ სუსტი და უძალოა ხოლმე...

მხოლოდ შეთქმულობის ხანაში, შეთქმულების წრეებში შეუძლია პოლიტიკურ პოლიციას აზეფ-გარტინგების და ვოსკრესენსკების პროვოკატორული მოქმედება ნაყოფიერათ აამოძრაონ, შეთქმულობის მომწყობ-მომხრე პარტიის წევრების აღმოჩენა და მათი უგზო უკვლოთ გაფანტვა მოახდინოს; მას ადვილათ უხდება შეთქმულობის ცენტრალურ ორგანიზაციის აღმოჩენა, საცა ორიოდე დიუჟინი ხელმძღვანელები ხელმძღვანელობენ შეთქმულობის პროცესს.

ჩვენ ძველ პოლიტიკურ შეთქმულობის მიმდევრებს ავიღებთ თუ, ამ დროს ჯგუფებს, რომლებთა ლოზუნგია—„პროპაგანდა საქმით“, ყველგან და ყველა შემთხვევაში, ჩვენ ვხედავთ პოლიტიკური პოლიციის მონაწილეობას.

კაცს ეგონება, კარლ მარქსს თვალ-წინ ქონდა აზეფ-გარტინგის და ვოსკრესენსკის პროვოკატორული მოქმედება, როცა იგი წარსულ საუკუნის ორმოციან წლებში, წინააღუდგა ბოროტ-გამზრახვეთა, პროვოკატორთა აგენტების მოქმედებას და კრიტიკის ქარ-ცეცხლში გაატარა მთელი მათი უაზრო მოქმედება. იგი სწერს: კონსპირატიულ წრის დამახასიათებელი თვისება იმაში მდგომარეობს, რომ ისინი იბრძვიან პოლიციასთან, იმათ პოლიციასთან ისეთივე დამოკიდებულება-კავშირი აქვთ, როგორც ხშირათ ქურდებს და პროსტიტუტკებს. პოლიცია ითმენს ბოროტ-გამზრახველთა შეთქმულებას, თუმცა ისე კი არა, როგორც აუცილებელ ბოროტებას. ითმენს იმისათვის, რომ აქ მას ადვილათ შეუძლია თვალ-ყური ადევნოს, მუდამ თვალ ქვეშ იყოლიოს ის ცენტრი, საცა თავს იყრიან საზოგადოების მეამბოხე რევოლიუციონური ელემენტები, თავშესაფარია მთავრობის საკუთარ პოლიტიკურ შპიონაჟისა. ბოროტ-გამზრახველნი განუწყვეტლივ ეჯახებიან პოლიტიკურ პოლიციას, ყოველ წუთს ებრძვიან მათ; ისინი პოლიტიკურ პოლი-

ციის შპიონებს სდევნიან და შპიონები კიდევ იმათ. შპიონებთან ბრძოლა, შპიონების დევნა მათი მთავარი საქმეა. ამის მერე საკვირველი აღარ არის, ამბობს იგივე მარქსი, რომ პროფესიონალური ბოროტ-გამზრახველი (ЗАГОВОРЩИКЪ) ერთი პაწია ნაბიჯის გადადგმის შემდეგ პოლიციის დაქირავებულ შპიონათ გადაიქცეს. მუდმივი გაჭირვებული მდგომარეობა და ციხე-კატორღა, მუდმივი მუქარა და დაპირება მათ შპიონობისაკენ მიერეკება. გარდა ამისა, უსაზღვრო უნდობლობის სისტემა ბოროტ-გამზრახველთა შორის იმ ზომამდე ვითარდება, რაც შეთქმულობის წევრებს სულ ბ^მათ და გაურჩ. თავიანთ წრის საუკეთესო ხალხათ ითვლებიან. შეთქმულობის წრიდან შეძენილი შპიონი, ექვს გარეშეა, მეტის ნდობით არის აღჭურვილი, პოლიტიკური პოლიცია დარწმუნებულია მის გულ-წრფელობაში. ესენიც, ე. ი. ბოროტ-გამზრახველთა წრიდან გამოსული შპიონები, ხშირათ ორჭოფ როლს თამაშობენ ხოლმე, მთელი რამოდენიმე ხნის განმავლობაში პოლიტიკური პოლიცია შეცდომაში შეჰყავთ და ორსავ ფრონტზე მოქმედობს; მაგრამ მალე თუ გვიან წრე პოლიციას კლანჭებში უვარდება და მისი მსხვერპლი ხდება. (იხ. „ახალი რეინის გაზეთი“ რვეული მეოხე გვ. 40). შვ.

დეპეშები

(პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

22 დეკემბერი.

ოსმალეთი

სტამბოლი. სამინისტროს კრიზისის გამო პალატამ სხდომები შესწყვიტა. ყველა საქმეების წარმოება შესწყდა. მესამე დღეა სალონიკიდან მატარებლები აღარ მოდიან.

საზღვარ-გარეთ

ბუდაპეშტი. დამოუკიდებელ პარტიის წევრებმა ახალი წლის გამო ინახულეს თავიანთი ბელადი ვაჭრობის მინისტრი და ფრანცი კოშუტი. კოშუტმა აღნიშნა, რომ იმპერატორი უნდობლათ უყურებს პარტიის პრინციპებს, რაიცა იმის მიზეზი იყო, რომ კოალიაციის დაშლის შემდეგ პარტია არ [illegible] იქნება ოპოზიციაში შევიდეს, ის ენერგიულათ დაიცავს ნაციას.

ლონდონი. ინგლისსა და ირლანდიას შუა გაშლილ ზღვაში ინგლისის ორი გემი ერთი მეორეს დაეჯახა. ერთი მათგანი ჩაიძირა. დაიხრჩო 13 კაცი.

ნორტუმბელანდში მაღაროს 10,000 მუშამ გაფიცვა გამოაცხადა. მოითხოვენ 8 საათის სამუშაო დღეს.

ბერლინი. გაზეთები არჩევენ გემ „ანგალიტის“ საქმეს. „ფოსიშე ცაიტუნგი“ ფონ შენის წინააღმდეგია, რომ მინისტრის ზომებს სარჩულათ პოლიტიკური მოსაზრებანი უდევს. კენისფერგის პროფესორი არიდეტი ამბობს გაზეთ „ლოკალ-ანცაიტუნგში“, რომ ბერლინის სასამართლოს უფლება არა აქვს „არესტი“ დაადვას სხვა სახელმწიფოს ქონებაზე. მრავალი გაზეთები იმ აზრს გამოსთქვამენ, რომ ეს სადაო კითხვა კანონმდებლობითი გზით გადაწყდეს.

ალექსანდრია. ადგილობრივ თამბაქოს სადამოენო საწყობებს ცეცხლი გაუჩნდა. ზარალი 300,000 გირვანქა სტერლინგია.

რუსეთი.

ასტრახანი. ტყუილია გაზეთებში მოთავსებული ხმები, თითქო მუსულმანთა ყველა სკოლები დაეხუროთ. არც ერთი სკოლა არ დაუხურავთ. მთავრობამ მხოლოდ სამ პირს აღუკრძალა ამ სკოლებში მეცადინეობა, რადგან საჭირო უფლება არ ქონდათ.

პეტერბურგი. უცხოეთის და რუსეთის ჟურნალ-გაზეთებში ამ უკანასკნელ ხანებში ცნობები მოათავსეს რაღაც საიდუმლო რაპორტის შესახებ, რომელიც თითქოს სპარსეთის კაზაკთა ბრიგადის უფროსმა პოლკოვნიკმა ლიახოვმა კავკასიის სამხედრო ოლქის შტაბის უფროს გამოუგზავნა 1908 წელს და რომელიც სპარსეთის პოლიტიკურ მდგომარეობას შეეხებოდა. თითქოს ამ რაპორტების ტექსტი ხელში ჩაიგდო კემბრიჯის უნივერსიტეტის პროფესორმა ბრაუნმა და სავსებით მოათავსა ინდიურ გაზეთ „ხაკობუგეტინ“-ში და ნაწილი გერმანულ გაზეთ „ფორვერტსში“. პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტომ ცნობები შეკრიბა და აღმოაჩინა, რომ არავითარი ამ გვარი რაპორტი ლიახოვს არავისთვის არ გაუგზავნია და გამოქვეყნებული დოკუმენტები ყალბიაო.

პეტერბურგი. სენატმა გააუქმა იაროსლავის სასამართლოს განაჩენი რიბინსკის თავშესაფარის ექიმ მაკაროვის შესახებ, რომელსაც რვა წლის კატორღა ქონდა [illegible]

პეტერბურგი. ნიჟეგოროდის გუბერნიაში გაძლიერებული დაცვის წესები გაგრძელებულ იქნა 1910 წლის 4 სექტემბრამდე.

ხ ო ლ ე რ ა

მოსკოვი. დღე და ღამეში ხოლერით ავათ გახდა ოთხი, მოკვდა ერთი, ავათ არის 55.

უკანასკნელი ფოსტა

სპარსეთი.

სომხების დადგენილება. სპარსეთში მცხოვრებ სომხებს, „რუსსკია ვედომოსტის“ სიტყვით, დაუდგენიათ მოსთხოვონ მთავრობას, რომ მათ ნება მიეცეთ ადმინისტრატიული თანამდებობა დაიჭირონ.

ახალი გადასახადები. რეშტის ადგილობრივმა ენჯუმენმა ახალი გადასახადები შემოიღო: გირვანქა თუთუნზე 18 კ., ბოთლ არაყზე 12 კ. და სხვა სათრობ ნივთიერებაზე 4 კ. გირვანქაზე. მცხოვრებნი ახილი გადასახადებით უკმაყოფილონი არიან. გადასახადები გაწერილია ცენტრალური მთავრობის დაუკითხავათ.

ოსმალეთი

საბერძნეთის დამშვიდება. ათინიდან მიღებული ცნობებით საბერძნეთის შინაურ მდგომარეობაში კრიზისი გართულება მოსალოდნელი აღარაა. საკითხი სამხედრო მინისტრის გამოცვლის შესახებ პალატის სხდომების გათავებამდე ღიათ დარჩება. ტეოტოკისმა განაცხადა, რომ მისი პარტია წინანდებურათ მხარს დაუჭერს მთავრობას, რათა ნაციას დაუმტკიცოს, რომ მას ხალხისა და სამშობლოს სიყვარული ამოქმედებს და არა სხვა რაიმე მიზანი.

საზღვარ-გარეთ

შეთქმულობა ბარცელონაში. 15 დეკემბერს ბარცელონაში „ბირჟ. ვედ.“ სიტყვით ყუმბარების საწყობი აღმოუჩენიათ. ადგილობრივი მთავრობის ცნობით, ბოროტ-გამზრახველებს მიზნათ ქონდათ შეთქმულობა მოეხდინათ.

გარტინგი ბრიუსელში. „გოლ. მოსკვ.“ ბერლინიდან დეპეშით ატყობინებენ: გარტიგმა სამსახურს თავი დაანება და ბრიუსელში ცხოვრობს, საიდანაც ხშირათ პეტერბურგში მოგზაურობსო.

ახალი მეფის განკარგულება. ბრიუსელში დიდი მითქმა-მოთქმა გამოიწვია ახალი მეფის, ალბერტის განკარგულებამ, რომლის ძალითაც სამსახურიდან გადაყენებულ იქნენ სასახლეში მყოფი ყველა მოხელენი. ესენი მეფე ლეოპოლდისაგან იყვნენ თანამდებობაზე დანიშნულნი.

დუმა დაცარიელდა. 17 დეკემბერს 155 დეპუტატი გავიდა პეტერბურგიდან, ოფიციალური ცნობით დუმაში სიცოცხლე შესწყდა მოძრაობაა მხოლოდ საკასო ოთახში, სადაც დეპუტატები ჯამაგირებს და სამგზავრო ფულს ღებულობენ.

ამურის რკ. გზა. გზათა სამინისტროს მოხსენება შეუშვავებია ამურის რკინის გზის გაყვანის შესახებ. ეს მოხსენება გასაცნობათ დეპუტატებს დაურიგდებათ. სამინისტროს გამოანგარიშებით რკინის გზა 200 მილიონი მანეთი დაჯდება.

შეკითხვა ტოლმაჩევზე. კად. ფრაქციამ სახელმწიფო დუმაში შეკითხვა შეიტანა ოდესის გრადონაჩალნიკის ტოლმაჩევის უკანონო მოქმედების შესახებ, რომელიც გამოიხატა სახელმწიფო დუმის არჩევნების დროს კანდიდატების პირადული ღირსების დაფასებაში, ამრჩეველთა ერთი ნაწილის დახმარებაში, ხოლო პროგრესიულ ამრჩეველთა დატუქსვა-დაჯარიმებაში გარდა ამისა ტოლმაჩევის განკარგულებით თავისუფალი აგიტაციის ნება მიეცა მემარჯვენეთა გაზეთებს, პროგრესიულ გაზეთებს კი სასტიკათ აეკრძალათ არჩევნების შესახებ კრიტიკის დაძვრა. ოდესაში გავრცელდა უკანონო მოწოდება „პელიკანის“ მიერ ხელმოწერილი, რომლის წინააღმდეგ ადგილობრივ ადმინისტრაციას არავითარი ზომები არ მიუღია.

„ნოვი დენის“ დახურვა. გაძლიერებული დაცვის წესების ძალით პეტერბურგის გრადონაჩალნიკმა 16 დეკემბერს, „ნოვოე ვრემიას“ გადმოცემით, შეაჩერა გაზეთ „ნოვი დენის“ გამოცემა.

აზეფის ცოლი. გაზეთ „ნოვაია რუსს“ საზღვარ გარეთიდან ცნობა მიუღია, რომ ქალ.-მა მირკინამ, აზეფის ცოლმა საწამლავი მიიღო და თავი მოიკლაო.

არეულობა თეატრში. ამ დღეებში სამარის თეატრში დადგეს ოპერა «Жизнь за Царя». დილის სპექტაკლზე თეატრი ბავშვებით და მოსწავლე ახალგაზრდობით იყო სავსე. მესამე მოქმედების დროს ქანდარიდან მოულოდნელათ მოისმა: ძირს ეს ოპერა! დროს შეუფერებელია! მეორე რევოლიუცია გვიახლოვდება“! ამას იძახდა ვიღაც კარგათ ჩაცმული პირი. თამაში შესწყდა. ხალხში არეულობა მოხდა, ბავშვების ტირილი მოისმა. პოლიციელები უწესოების მომხდენს მისცვივდენ. მან ერთ პოლიციელს წელში მოავლო ხელი და პარტერში უპირებდა მაღლიდან გადაგდების, რომ შემთხვევით არ გადაერჩინათ. პოლიციამ უწესოების მომხდენი გაიყვანა. მას ვინაობა კითხეს, [illegible] ცნობის მოყვარეობას იჩენთ. მე უსახელო ვარ. გაჩხრეკის დროს უცნობს აღმოაჩნდა მეტრიკული მოწმობა უფის აზნაურ ტრუსოვის სახელზე. „რ. უ“. გადმოცემით ტრუსოვი დამცველ პოლიციას გადასცეს.

დაგვიანებული წერილი.

—

სულითა და გულით მსურდა, რომ წამოვსულიყავ ამ სიშორიდან და ქ—ბ. გაბუნია-ცაგარლისას ბენეფისს დავსწრებოდი და სცენაზე პირადათ მიმელოცნა, მაგრამ ვერ მოვახერხე.—თუმცა რუსული ანდაზისა არ იყოს: „ნავახშმევს მდოგვიო!“ ცოტა დაგვიანებულია, მაგრამ მაინც ვბეჭდავ იმას, რისიც თქმა მინდოდა:

ქალბატონო იუბილიარო!

არ ვიცი ვის მივულოცო დღევანდელი დღე: შენ, რომელიც ოცდაათის წლის განმავლობაში აშვენებდი ქართულ სცენას, თეატრს, რომელსაც შენით მოქონდა თავი, თუ ჩემს თავს, რომელიც შენმა პირველმა გამოსვლამ სცენაზე აღტაცებაში მომიყვანა და იმედები ამიფრთოვანა? რადგანაც საქმე საცილოა, სამივეს ერთი სამად, სამების კვალობაზე, გილოცავ შენ ერთს. ოცდაათი წლის სასცენო ნიჭიერი სამსახური დიდი ღირსებაა! მაგრამ შენ გამკობს უფრო უდიდესი ღირსებაც. ის ჭირვეულობა, რომელიც ხშირათ თან ახლავს არტისტიულ ნიჭს, შენ არა გჭირდა! შენთვის როლი დიდი და პატარა არ არსებობდა. ყველას თანამწორად სიამით ეგებებოდი. მახსოვს, ერთხელ როდესაც ბ. სუნდუკიანცის პიესა მოგაწოდე და გთხოვე როლი, რომელიც მოგეწონებოდა აგერჩია, შენ მიპასუხე: „სულ ერთია! აქ ყველა როლი კარგია და რომ შეიძლებოდეს, ყველა როლს ვითამაშებდიო!“ ამ ნაირ გულის თქმაში დიდი არტისტიული სიმართლეა!

შენ რომ პირველად სცენაზე გამოხვედი, მაშინ საზოგადოება ცალ-ყბად უყურებდა თეატრს და ახლა კი, ხომ ხედავ, რა მადლობით და სიამით გეგებება იგივე საზოგადოება? ამ საზოგადო სიხარულს ჩემი სიხარულიც უერთდება, რომ მოვესწარ ამ სანატრელ ცვლილებას!.. დიახ, მოხარული ვარ, მაგრამ ერთი რამ კი მაკვირებს: შენთან ერთად, ცოტა უფრო ადრეც, გამოვიდა სცენაზე ქ—ბ. საფაროვის ქალიც! თქვენ ორმა ერთად ჩაუდგით საფუძველი ქართულ თეატრს! თქვენ ორივე ერთად იყავით [illegible] ქვა-კუთხედი. უერთი-ერთმანეთოდ თქვენი წარმოდგენაც კი შეუძლებელია!.. დარატომ შენთან ერთად არ იხდიან მის იუბილეისაც? ამას მე ვერ მივაწერ ვერც გულ-მავიწყობას და ვერც უმადურობას!.. ეს უფრო გულ-უხვობის ბრალია: ალბათ, საზოგადოებას ჰსურს, რომ განსაკუთრებით იდღესასწაულოს მისი იუბილეიც და მით ორივეს იუბი-

ლ. ანდრეევის „ანათემა“.

(შთაბეჭდილებანი)

ჩამოვარდება ძირს თუ არა? ისევ მაგრა იდგება იგი იქ, მაღლა?

გაუმაძღარი, მხდალი, ერთფეროვანი ბრბო შეკრებილა ქვეით და ელის, როდის დაეშვება თავდაყირა ადამიანი, როდის შეასხავს იგი თავის ტვინს ქვაფენილს, როდის გაენართხება დედამიწაზე მისი უძლური სხეული და სისხლის ნაკადით მორწყავს ნიადაგს. ბრბო ელის და გაავთრებულია, რადგანაც მისი გაღმერთებული კერპი თითქო ისევ მაგრა დგას თავის ტახტზე, თითქოს თვითონვე სურს დასცინოდეს და თვალუწვდენელის სიმაღლიდან თავზარსა სცემდეს ამ კერპთაყვანისმცემელთ—ბრბოს.

თანამედროვე საზოგადოება ხარბია და ამასთანავე მკაცრი. იგი ჯერ ერთს აიყვანს თავის კერპის ტახტზე, ხვალ კი—მეორეს. იგი სიამოვნებით,—ხანდახან თითქოს გულის-ტკივილით,—შესცქერის, რომ მისმა კერპმა ველარ გაუძლო ამ ჰაერს მოკლებულ სიმაღლეს, თავბრუ დაესხა და ძირს დაეშვა: ხვალ მისგან გაქელილ ტახტზე მეორე დასდგამს თავის აკანკალებულ ფეხს. სწორეთ ამავე საზოგადოებამ გაღმერთა ლ. ანდრეევი, ახალგაზრდა წარმომადგენელი რუსეთის თანამედროვე ლიტერატურისა. იგი ხელუხლებელი კერპი იყო საზოგადოებისა, მაგრამ ზღვა დაწყნარდა, ტალღა ცხოვრებისა ძირს დაეცა და თითქოს შთანთქა ძველი, ცრუმორწმუნეობითი პატივისცემა მწერლისადმი: ნაცვლათ პატივისცემისა უკვე ხმა მაღლა ისმის უკმაყოფილების ხმა.

დიახ, მწერლის ტახტი ირყევა და ეს ამბავი ელვასავით სწრაფათ ეფინება არემარეს. ერთიც და... ეს საზოგადოება უკვე ხელს ასწევს და გამოსახავს კლასიკურს „პოლიკე ვერსო“-ს. საკვირველია! ყოველი ჩვენგანი იძენს ანდრეევის „ანათემა“-ს, თეატრი სავსეა ხოლმე, როცა ამ პიესას თამაშობენ, მაგრამ ყოველთვის ერთი და იგივე ჯილდო აქვს ამ პიესას: ან გაოცებით მხარს იჩეჩენ, ან მოთმინებიდან გამოსულნი დიდხანს უსტვენენ: ანდრეევი თითქოს დასცინის საზოგადოებას, უკანასკნელს კი სწორედ ეს არ მოსწონს, მიდის წარმოდგენაზე და პროტესტს აცხადებს. ყველგან, სადაც კი ეს პიესა ითამაშეს, თვით ანდრეევის „ახალ თეატრშიც“ (პეტერბურგში) კი—პიესა მარცხით დასრულდა. რათა? რა არის ამის მიზეზი? იძლევა იგი ახალ რასმე ამ პიესაში თუ არა? რამდენათ საფუძვლიანია საზოგადოების უკმაყოფილება ანდრეევით?

— აი, კითხვები, რომლის შესახებაც ჩვენს შთაბეჭდილებას გავუზიარებთ მკითხველს.

—

ხრიოკი მთის ფერდოში, რომელიც მაღლა სივრცეში იკარგება. ჩვენ წინ რკინის კარია, მჭიდროთ დაკეტილი. კარს იქით დიადი საიდუმლო იფარვის. ადამიანს არ ძალუძს რამე სახელი გამოუძებნოს ამ საიდუმლოებას: მაშინ იგი გაამხელდა იმ საიდუმლოების არსობას. ამბობენ, იგი „დასაბამია ყოველივე არსობისა“-ო. არც იმ „უცხო ვინმემ“ იცის მისი სახელი: იგი მხოლოდ საფეხურია იმ საიდუმლოების სამეფოს მისაღწევათ. არც ანათემამ იცის, რას წარმოადგენს, რაში გამოიხატება ის საუკუნო-საიდუმლოება. ყველაფერი იცის ანათემამ, „წყვდიადის მეფემ, ბრძენმა, ძლიერმა“: იცის, ვინც არის ღმერთი, იცის ადამიანი და მისი კანონები და ეხლა სურს გაიგოს, თუ რა არის ის დაფარული საიდუმლოება. მათ ეხვეწება იგი „უცხო ვინმეს“, მიხარი საიდუმლოს სახელი ჩუმათ, ის რომ ვერავინ გაიგოსო: მცველი მუნჯი თითქოს, არაფერს ეუბნება: ის საიდუმლოება უსახელოა; ანათემა თავის დღეში ვერ გაიგებს მის სახელს. ანათემა გაბოროტებულია. იგი კამათელს აგორებს და აქვე ამ საუკუნო საიდუმლოებასთან ბრძოლისათვის მსხვერპლათ იწირავს მოხუცს, ავათმყოფს და სულელ ებრაელს—დავით ლეიზერს“. ცა,—ეს დასაბამი ყოველივე სიკეთისა,—ომს აცხადებსო, კარგი!.. შურძიებისათვის სტყუის ანათემა დავით ლეიზერის მძიმე, ჭირებისაგან მოქსოვილ ცხოვრებას ითიილ ცას და შეარხევს მის კაბადონსავით ლეიზერი, მონა ამ ცისა, ამხელს ყანას ცხოვრების ჭეშმარიტებას.

ძირს, დედამიწაზე კი უკვე ღრიალებს ამ რწმენით ცებული ბრბო და ამ ყრუ ღმუილის გამოშვებით მკაფიოთ ისმის: დავ-ი-ით!.. და-ვი-ით!..

ანათემა ძიაეშვა, სიღარიბის შუაგულში. ზღვაბურ ნაპირას რამდენიმე კარავიაშვერილმანო და ცივი, ხელოვნურათ ზადებულ მინერალის წყალსა ჰყიდი კარავებში. აქა ვაჭრობს სწორედ დავით ლეიზერი თავისი ცოლ-შ. ვაჟი ჭლექიანია, ქალი მეტათ ლ, და დედ-მამა ნახშირითა და ითა თხუპნის მის კოპწია სახეს: ეს ვინმე შეძლებულმა სალახანამ არ ოს თვალი მათ ქალსა. თვითონ მოხუცია, სნეული; ცალი ფეხი მი უდგას. იგი ყოველდღე ზღვას მიდის, იქ ესაუბრება ტალღებ ეკითხება ღმერთს თავისი ახსნ დღესა. შემდეგ მასვე გაჰყვება ლანდისავით, მისი ჰკრებს ვაჟი ნაუმიც. ყველა ვაჭარს უხარია, რომ ერთი მუშტარი მაინც მივა მათთან. მაგრამ ყველაზე მეტი ისარგებლა პირველ წუთებში მეარღნემ თავისი მოშლილი არღნის წყალობით, რომლის უთავბოლო ჭყვიტინი სულს უტკბობს უთავბოლობის მოყვარულ ეშმაკს; ანათემა უსტვენს და არღნის ჭყვიტინის ტაქტს აძლევს მაღლა აწეული ხელით.

დავითი დაბრუნდა ზღვის პირიდან. ანათემა ახარებს დავითს, რომ მისმა ძმამ მოსემ, რომელიც ამერიკაში მოკვდა, დავითს დაუტოვა ანდერძით ოთხი მილიონი მანეთი. დავითს არ სჯერა ეს ამბავი, იგი გულის წყრომით იგერებს ამ უცნობს (ანათემას), მაგრამ ბოლოს ემორჩილება სატანას, რომელსაც თავის პირად საქმის მწარმოებლათაც კი ირჩევს.

აჰა, დავითი უკვე მდიდრულ სასახლეში ცხოვრობს. ყველა მოწიწებით პატივსა სცემს მას და მის ოჯახს, მაგრამ ამ სიმდიდრემ მრავალი ტანჯვა-ვაება და მწუხარება შესძინა დავითს. მისმა ქალმა, ლამაზმა როზამ, ამ აურიცხველ სიმდიდრესთან სკიპტრიც მოისურვა. აი, ამ მცირე ტანჯვა-ვაების დროს ურჩევს ანათემა დავითს: დაურიგე შენი განძი ყველა გაჭირვებულსა და დავრდომილსაო. დავითი ყოყმანშია: განა ადვილია ერთხელ მოპოვებული რამის ასე ერთბაშად გადაგდება? განა მისცა მას ვინმემ ერთი ლუკმა პური, როცა მას სიმშილი სულს უხუთავდა? განა ის გამაძღარი ბრბო გაუძლობს დავითს „დამშეულ ძვლებსა“? მაგრამ ანათემა თვალ წინ უყენებს წარსულის მაგალითებს: აგონებს მის ოთხ, პაწაწინა, სიმშილისაგან დახოცილ შვილებს, ჰპირდება ათასი გულის მადლობას. დავითი დაემონავა ამ თავბრუ-დამსხმელ მოჩვენებას. იგი ჰკრებს ყველას: ღარიბს, ავადმყოფს, ბოროტ-მოქმედს, ლოთს, როსკიპს და რადგანაც ნაღდი ფული ჯერ არსად სჩანს, იგი მხოლოთ ქაღალდზე ანაწილებს თავის სიმდიდრეს და თავისათვის სამას მანეთს იტოვებს იერუსალიმში წასასვლელათ. დავითის სახელი მთელ სამყაროს ეფინება: ყველგან ლაპარაკობენ დავითზე, რომელიც თითქო თვალს უხელს უსინათლოებს და ჰკურნავს დავრდომილთ. მახლობელნიც კი განიმსჭვალენ იმ აზრით, თითქოს იგი (დავითი) ზესთა-ბუნების ადამიანია. უცხო ქვეყნელი მწირი ეკითხება დავითის პატივს საცემლათ შეკრებულ ხალხს: დავითი მართლა აპირებს წაართვას ძალა-უფლება მდიდართ და გადასცეს იგი ხალხსო? დიდი კითხვაა, საშინელი. პასუხს ვერავინ აძლევს. მაგრამ ყველასა სწამს,—ასე გასინჯეთ, დავითიც კი შეიპყრო ამ რწმენამ,—რომ იგი არა ჩვეულებრივი ადამიანია. იგი ზევით მიეშურება, სურს სამუდამოთ მოშორდეს მაწიერ წვრილმან ცხოვრებას: იქ, მაღლა უკვდავებაა! ხშირად ცდილობს, მართლაც განკურნოს სნეული ან მკვდრეთით აღადგინოს მიცვალებული. მაგრამ ეს ხომ ცოდვა იქნებოდა. და იგიც სახელითა ღვთისათა ჰკრულავს ამ შეცდომილებას.

ბრბო მოუთმენლათ ელის თავის მხსნელს; თანდათან იზრდება. თითო თუმანი, რომელიც დავითმა ღარიბებს დაურიგა სიკვდილამდე საცხოვრებლათ, ყველას არა სწვდება. იგი იძულებულია თითო თუმნის მაგიერ თითო კაპეიკი-ღა მისცეს ყველას, მაგრამ ღარიბთა რიცხვი გაცილებით სჭარბობს ამ ფულსაც. ამავე დროს კვდება დავითის შვილი ნაუმი, ქალი კი მოიტაცებს ცოტაოდენ ფულს, რომელიც სახლში ჰქონდათ, სტოვებს მამის ოჯახს, რომ შემდეგ საროსკიპო სახლს შეაფაროს თავი. ლეიზერს არა-

ლეი შეავსოს ზედმეტობით. იცოცხლე დიდხანს ქართულ სცენის სასიქადულოთ! მრავალ ჟამიერ!..

პარიზი. აკაკი.

ახალი ამბები

ქალაქის საბჭო. 21 დეკემბერს შესდგა ქალაქის საბჭოს კრება, რომელზედაც სხვათა შორის გაირჩა საკითხი თფილისის საქალებო უმაღლეს კურსების ქალაქის მიერ დახმარების შესახებ და დაადგინა: 3 წლის განმავლობაში ყოველ წლიურათ ეძლიოს უმაღლეს კურსებს 5,000 მან. დახმარება დაინიშნოს ნიკოლაევის 6-კლასიან საშოქალაქო სასწავლებელში 10 სტიპენდია.

✦ **სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობის უკანასკნელ** სხდომაზე დაადგინეს, მოეწყოს საშობაო უქმეებზე კოლცოვის სახელობის დილა მუსიკალურ განყოფილებით, რომლის შემოსავალი გადაიდება სახ. უნივერსიტეტის სასარგებლოთ. მიენდოს ჰ. ქიქინაძეს და რომანიშვილს დაესწრონ სახალხო კითხვების მომწყობ გამგეობის სხდომას, სადაც გაარჩევენ საკითხს თეატრალური სექციის მიერ სათეატრო ბინით სარგებლობის შესახებ: მიენდოს სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობის წევრთ ერმოლაევსა და ლემანს მოელაპარაკოს ბ-ნ ყაზბეგს სახალხო უნივერსიტეტის მიერ რკინის გზის თეატრში სარგებლობის შესახებ.

✦ **ქალაქის გამგეობის წევრათ** არჩეულ იქნა ისევ ნ. პ. კოკჩაევი.

✦ **დახმარება გაზ. „ზაკავკაზიე"-ს.** თფილისის თავად-აზნაურთა დეპუტატთა საკრებულომ 1,000 მ. გადასდო გაზეთ „ზაკავკაზიე"-ს დასახმარებლათ.

✦ **ფუნიკულიორის მოძრაობა.** 24, 25, 26 და 27 დეკემბერს გაიმართება მოძრაობა იმ შემთხვევაში, თუ კარგი ამინდები იქნება. ფინიკულიორი იმოძრავებს დილის 8 ს. ნაშუადღევის 4 საათამდე.

✦ **ქალაქის იურის-კონსულმა,** ნაფიც ვექილმა ათაბეგოვმა სამსახურს თავი დაანება კანდიდატათ ასახელებენ ნაფიც ვექილს ი. ს. ჯაბადარს.

✦ **ხმოსანმა ს. ფ. ჭრელაშვილმა** გუშინ, 22 დეკემბერს, ქალაქის გამგეობაში მოხსენება წარადგინა ქალაქის ქუჩების ახალ საშვალებით მოკირწყვლის შესახებ.

✦ **კრწანისის ხიდის ასაგებათ** ქალაქის მიერ 10,000 მ. დახმარების შესახებ გუბერნატორის წინადადება ქალაქის საბჭომ უარყო 21 დეკემბრის სხდომაზე.

✦ **განკარგულება.** თფილისის პოლიცმეისტერმა განკარგულება მოახდინა, რომ პოლიციელებმა თვალ-ყური ადევნონ, არა ქრისტიანები არ ამზადებდენ ხატებს, ჯვრებს და არ ვაჭრობდენ ამ ნივთებით.

✦ **ხარჯების შემცირება.** ქალაქის საბჭოს საფინანსო კომისიამ თავის უკანასკნელ სხდომაზე განიხილა 1910 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა და ქალაქის სხვადასხვა ხარჯები 60,000 მანეთით შეამცირა.

✦ **მატინოვის თანხის მოხმარება.** ქალაქის გამგეობას გადაუწყვეტია თფ. ყოფილ თავის ა. ს. მატინოვის მიერ დატოვებული თანხა, ქალაქის პირველ დაწყებითი სკოლების შენობების აგებას მოახმაროს. ერთ ამ შენობათაგანი მოხმარდება ქალაქის მუზეუმს, რომელიც არსდება თფილისის ქალაქის თვითმართველობის 35 წლ. არსებობის აღსანიშნავათ.

✦ **სანატორიის დაარსება აბასთუმანში.** ნამესტნიკის მიერ ნებართულია, რომ ტუბერკულიოზთან მებრძოლ საზოგადოებამ ხელის მოწერა გამართოს და შემოწირულებანი აგროვოს აბასთუმანში სანატორიის დასაარსებლათ.

✦ **ლექციები.** იანვრის პირველ რიცხვებიდან „ბუნების მოყვარეთა საზოგადოების" წევრი, მასწავლებელი ქალი მ. პრეობრაჟენსკაია, წაიკითხავს რამდენიმე ლექციას: „ყაზბეგზე ასვლა", მოგზაურობა ოსეთში" და სხ. ლექციებზე აჩვენებენ 175 ბუნდოვან სურათს.

✦ **ექსკურსია არ შესდგა.** თფილისის საქალებო უმაღლეს კურსებზე მსმენელთა ექსკურსია მოსკოვში, მსურველთა რიცხვის სიმცირის გამო არ შესდგა. ექსკურსია შემდეგისათვის გადაიდო.

✦ **მოსწავლეთა ექსკურსია.** თფილისის სასტატო ინსტიტუტის მოსწავლეები, რიცხვით 35 კაცი, სასწავლებლის დირექტორის ა. მ ზაზუნოვიჩთან და რამდენიმე მასწავლებლებთან ერთათ საშობაო უქმეებზე ბაქოში მიემგზავრებიან ნავთის მიდამოების დასათვალიერებლათ. ადგილობრივათ მოსწავლეებს უხელმძღვანელებს და ნავთის დამუშავების საშვალებებს გააცნობს ნობელის ქარხნის ინჟინერები და სხვ. ექსკურსანტები 31 დეკემბერს დაბრუნდებიან.

✦ **ნავთის მწარმოებელთა ამხანაგობა.** ეკატერინოდარში შემდგარა „ნავთის მწარმოებელთა ამხანაგობა—ჩრდილო კავკასია", რომელშიაც მონაწილეობას ღებულობენ მილიონერი კაპიტალისტები, ბაქოს ნავთის მწარმოებელი რამდენიმე დაწესებულება და სხვათა შორის მდიდარი „ბაქოს ნავთის მწარმოებელი საზოგადოება". როგორც გაზ. „კ." იტყობინება, ახალი ამხანაგობის წარმოება მალე დაიწყება.

✦ **საქონლის ჭირი და ყელ-ჭირვება.** როგორც პროვინციებიდან იტყობინებიან, ახალ-ციხისა და სიღნაღის მაზრებში გადამდები სენი გავრცელებულა. პირველში—საქონლის ჭირი, მეორეში კი, ყელ-ჭირვება, ავათმყოფობა უფრო და უფრო ვრცელდება.

✦ **სადურგლო განყოფილება სკოლაში.** სიღნაღის სამოქალაქო სასწავლებელთან დაარსდა სადურგლო განყოფილება, სადაც მოსწავლეები შეისწავლიან სადურგლო ხელობას. ამასთანავე განახლებულია სადურგლო განყოფილება ველის-ციხის პირველ დაწყებითი სკოლაში.

✦ **კურს დამთავრებულნი.** როგორც გაზ. „დროებას" შეუტყვია, ადესის უნივერსიტეტში წელს სწავლა 6 ქართველს დაუმთავრებია: მ. გრიგოლაშვილი, ს. დათოშვილი, ნ. ქუთათელაძე, ა. მახვილაძე, ა. ფალიაშვილი—ექიმებია, მ. ქეიშვილი—იურისტი.

✦ **თათრულ რევოლიუციონურ პარტიას „დიფაის" საქმე.** 18 და 19 დეკემბერს განჯის საოლქო სასამართლომ დახურულ კარებში გაარჩია საქმე შუშის მაზრის, ს. გიულაპის მცხოვრებთა—მ. ისრაილ-ოღლის, და ირზა-ბეგ, ირზაბეკოვის, რომელთაც ბრალდებოდათ თათრულ რევ. პარტიის „დიფაის" დავალებით ს. კარაბადინის მცხოვრებს ყ. საფარალი ბეკოვის მოკვლა 18 აპრილს 1907 წელს. ეს საქმე სამჯერ იყო დანიშნული გარჩევათ—მაგრამ მოწმეების დაუსწრებლობის გამო რჩებოდა. რადგან ამ საქმით დაინტერესებულნია მთელი ს. კარაბადინი, ამ დღეს აქ აუარებელი ხალხი შეგროვდა ხსენებულ სოფლიდან. საოლქო სასამართლომ გაამართლა ორივე ბრალდებული, მაგრამ პროკურორის პროტესტის გამო ბრალდებულნი არ გაუნთავისუფლებიათ. ბრალდებულთ იცავდა ნაფიცი ვექილი მ. გრუზენბერგი.

—

ფოთი. 8 დეკემბერს ღამით 3-მე საპოლიციო უბანში ისტამბოლის ქუჩაზე დუქ-ხანაში ნიკოლოზ ლოლუაშვილმა რევოლვერით მოჰკლა ილია ბუღბაია. მკვლელი გაიქცა.

— 12 დეკემბერს ადგილობრივ საკრებულოს დარბაზში ბ-ნ ბოიარინოვის მეთაურობით გამართულ იქნა წარმოდგენა ოთხ ენაზე: რუსულათ, ქართულათ, ბერძნულათ და სომხურათ. წარმოდგენას ხალხი ბლომათ დაესწრო შემოსავალი ახლად დაარსებულ ცეცხლის მქრობელ რაზმის სასარგებლოთ გადაიდო.

— 13 დეკემბერს ადგილობრივ სავაჟო გიმნაზიაში სახალხო პოეტ კოლცოვის სახსოვრათ გამართულ იქნა სლიტერატურო დილა, რომელზედაც მოწვეულ იქნენ სავაჟო და საქალებო გიმნაზიის მოსწავლენი და მათი მშობლები. კოლცოვის ბიოგრაფია წაიკითხა საქალებო გიმნაზიის მოსწავლე ქალმა ოსიძემ. წაკითხულ იქნა ორივე გიმნაზიის მოსწავლეებისაგან კოლცოვის რჩეული ლექსები. დასასრულ მოსწავლეებს დაურიგეს კოლცოვის ლექსთა კრებული.

— 14 დეკემბერს, ღამის 10 საათზე ყავახანა „მახის"-ში ვიღაც მადლაკელიძემ დასჭრა ვარადებულ ჩიჩუა. დაჭრილს პირველი დახმარება გ. მიქაბერიძის ამბულატორიაში აღმოუჩინეს და ბათუმის საავათმყოფოში გაგზავნეს, რადგან ჭრილობა მძიმე აღმოჩნდა. მადლაკელიძე იქვე დააპატიმრა პოლიციამ.

— ამ უკანასკნელ. ხანებში საზღვარ-გარეთ მარგანეცის გაზიდვამ შესამჩნევათ იმატა.

—

შეცდომის გასწორება. „მომავლის" გუშინდელ ნომერში, ბ. კალიორკს წერილში შეცდომით სწერია: ეს სწორეთ რომ პერანგზე აბრეშუმის ახალუხის გადაცმაა. უნდა იყოს: ეს სწორეთ რომ უპერანგოზე აბრეშუმის ახალუხის გადაცმაა.

წერა-კითხვის საზოგადოება

20 კვირა, დეკემბერი.

(დასასრული).

თავმჯდ. მთისმანეთ მოხსენება მუზეუმის შესახებ. (კარიპაშვილი კითხულობს გამგეობის მოხსენებას, მდივანი სარევიზიო კომისიის და ბ-ნ გოგებაშვილისას). თქვენ წინ ორი პროექტია განსახილველი: 1) მუზეუმისათვის დროებით გადაკეთდეს ჭავჭავაძისეული სახლი: 2) სამუზეუმო ფონდს მიემატოს ილიას ფონდიც და მუზეუმისათვის ახალი შენობა აიგოს.

ზედგინიძე. მოვიცადოთ ორი-სამი წლით, მუზეუმი ჩვენთვის ძვირფასია. ქართველ საზოგადოებას მოწოდებით მივმართოთ და თანხაც შეგროვდება. როცა ფული გვექნება, შენობის შესახებ საკითხი მაშინ გადაწყდეთ. ილიასეული სახლი მუზეუმისათვის უხერხულათ მიმაჩნია.

ჰ. ქიქინაძე. რა რომ მუზეუმის შესახებ გამგეობა სარევიზიო კომისიის პროექტს შეურთდა, გამგეობის წინადადება თავისთავათ იხსნება. სარევიზიო კომისიის აზრით საჭიროა განსაკუთრებული შენობის აგება და საჭიროთ სცნობს სამუზეუმო თანხას ილიას ფონდიც მიემატოს. ცალკე შენობის აგების წინააღმდეგი არავინ არის, მაგრამ საქმე იმაშია, როგორ, რა სახით მოხერხდეს ეს. მუზეუმისთვის საჭირო თანხა არაა. არის მხოლოდ 10,000 მ. [illegible] ფონდების შეერთების შესახებ ვერ შევიდებით. ილიას ფონდი სწავლა-განათლების საქმეს უნდა მოხმარდეს. არავინ არ უყოფს უარს მუზეუმის დიდ მნიშვნელობას, მაგრამ ჩვენთვის სადღეისო კითხვაა სკოლების საშუალებით სწავლა-განათლების გავრცელება. თუ „საზოგადოება" თავის დანიშნულებას გადაცდება, ის საეთნოგრაფიო საზოგადოებათ გადაიქცევა, სწავლის საქმეებს უმთავრესი ყურადღება უნდა მივაქციოთ. ფონდს ხელს ვერ გახლებთ. გავმართოთ ხელის მოწერა, ეგება დაგვეხმარონ, შეიძლება ადგილიც უფასოთ შევიძინოთ. როდესაც ჯამი შესდგება, იმისდა მიხედვით შემუშავდება გეგმაც და შემდეგ საზოგადო კრებას წარედგინება დასამტკიცებლათ.

დ. ჯორჯაძე. ფონდების რომ შევაერთოთ 25,000 მ. მეტი არ შესდგება. ამ ფულით კი არაფერი არ გაკეთდება. ისევ სჯობია მუზეუმის აგება მანამდე გადავსდოთ, სანამ რიგიანი თანხა არ შესდგება.

ქ. ქავთარაძე. ფონდების შეერთების აზრი შემცდარათ მიმაჩნია, მხოლოდ წინააღმდეგი არ ვიქნები თუ ილიას ფონდი დროებით მუზეუმს მოხმარდება და ფულის შემოსვლისთანავე ის ფონდი ისევ შეივსება. შენობა ცენტრალურ ადგილას უნდა იქნას აგებული. ვსთხოვოთ ქალაქის თვითმართველობას ან ადგილი დაგვითმოს ან ფულით დახმარება აღმოგვიჩინოს მუზეუმისათვის.

ირაკ. რამიშვილი. მე მომხრე ვარ მუზეუმისათვის შენობა ვერაზე აიგოს. თუ ილიას ფონდის დანიშნულება ხელს არ შეგვიშლის, შეიძლება ისიც მუზეუმის შენობას მოხმარდეს. მუზეუმის დროებით მოთავსება შეიძლება სათავად-აზნაურო გიმნაზიის შენობაში,

ე. თაყაიშვილი. ჩვენ რომ მუზეუმის მნიშვნელობა შეგნებული გვქონდა, შენობაც გვექნებოდა, როგორც სკოლის შესახებ მოხდა. მუზეუმისათვის აუცილებლათ საჭიროა საკუთარი შენობა. ჩვენ რომ ვინმემ ბარბაროსები გვიწოდოს, სამართლიანი იქნება, რადგან ძვირფას ისტორიულ ქონებას ჩვენივე ფეხით ვთელავთ. მუზეუმის ასაგებათ საჭიროა გამოვიყენოთ ყველა დასახელებული საშუალებანი. უნდა შეერთდეს ყველა ფონდები, ხელის მოწერასაც გავმართავთ, თავად-აზნაურობასაც მივმართავთ დახმარებისათვის. ჯერ შენობის ნაწილი ავაგოთ და შემდეგ თანდათან გავაფართოვოთ მუზეუმი.

ს. მაჭავარიანი. ვეთანხმები თაყაიშვილის აზრს. მუზეუმის აგებას დღესვე უნდა შევუდგეთ.

დ. დავითაშვილი. ჩემი წინადადებაა:

ფერი შერჩა და ანათემასთან ერთათ გაექცევა ფარულათ ამ მოუსვენარსა და ხარბ ბრბოს, რომელიც მალე გაიგებს ამას და კვალდაკვალ დაედევნება უკან. ზღვის უდაბურ ნაპირას დატრიალდება საშინელი უბედურება: „უმადური" ბრბო ჩაჰქოლავს თავის კეთილ სულს, დავითს, რადგანაც იგი ვეღარავისა შველის. მაგრამ თვით ეს სურათი თავზარსა სცემს ბრბოს: იგი გამხეცებული გარბის ამ წყეულ ადგილიდან და გზადაგზა ჰქოლავს სუსტ დედაკაცებს და უსუსურ ბავშვებს.

ანათემა გამარჯვებას დღესასწაულობს. ღმერთმა დასტოვა მარტოთ მარტო დავითი, ხალხის გამხარებელი, სიღარიბის აღმომფხვრელი. ხალხმა,—არა! თვით ღმერთმა მოჰკლა იგი. ანათემა მედიდურათ შეადგება უკვე გაცივებულ გვამს და დაცინვით შეხედავს ცას. „ხომ გესმის!"—ეუბნება იგი ცას,—„წინააღუდექ, თუ შეგიძლია!"... და აქედან მიეშურება ისევ იმ საუკუნო საიდუმლოების სამეფოსაკენ, რომელსაც იცავს „ვინმე". ხომ დაინახა მან, რა ბედი ეწვია ლეიზერს, რომელსაც კეთილი მიჰქონდა ხალხისათვის? ღმერთმა დაღუპა ლეიზერი. მისმა კეთილმა საქმემ თვალუწვდენელი ოკეანე წარმოშვა ბოროტებისა. სად არის მაშ სიყვარული? იგი არარა ყოფილა, ის არ ყოფილა ჭეშმარიტება. მცველი კი უპასუხებს, რომ დავითის საქციელის დაფასება არავის შეუძლია, რადგანაც იგი „უკვდავი არის ამიერიდან, ვით ცეცხლი"... ანათემა გაავთრებულია: მან ვერ დაამარცხა მედიდური ცა, მაგრამ არა! ანათემა არ მოისვენებს: იგი ლეიზერის საფლავიდან ამოიძახებს ერთს ჯადოსნურ სიტყვას და ყველანი ჯალათებათ და მკვლელებათ გადაიქცევიან; იგი უსიცოცხლო გვამებს წარმოათქმევინებს დავით ლეიზერისა და სხვების ნამდვილი მკვლელის სახელს და ბრბოც ერწმუნება ბრძენ ანათემას.

ასეთი არის უკანასკნელი, ღონემიხდილი მუქარა ანათემასი.

—

ჩვენ განზრახ გავჩერდით ასე დიდხანს პიესის შინაარსზე: გვინდოდა, რომ თვით მკითხველი, რომელსაც არ წაუკითხავს ან არ უნახავს ეს პიესა, დაჰკვირვებოდა პიესის უმთავრეს მომენტებს, პიესის დედა-აზრს, ავტორის სულისკვეთებას, თვითონ წარმოედგინა ცოცხლათ პიესის უმთავრესი გმირები.

ამ პიესაში ანდრეევი ისევ უბრუნდება ძველს, მაგრამ მწვავე და ცოცხალ თემას,—ღვთაებრივ ძალასთან ბრძოლას (Богоборчество). ანდრეევი აქაც ისეთივე პესიმისტია, როგორც ადრინდელ თავის პიესებში. რაღაცა განაგებს ადამიანის ბედ-იღბალს და ეს „რაღაცა" აზრთ-კიდეს იქითაა, ადამიანის გონება მას ვერ მისწვდება; ამიტომაც ადამიანი სრულიად უძლურია ამ „რაღაცასთან" ბრძოლაში. იგი ვერც სახელს გამოუძებნის ამ უცნაურ ძალას, რომლის გაგებასაც ასე ამაოდ ცდილობს ადამიანი. ანათემამ ყველაფერი იცის,—იცის ვინ არის ღმერთი; იცის, რა არის ადამიანი და მისი კანონები. არ იცის მხოლოდ, რას წარმოადგენს ის საიდუმლოება, რომელიც რკინის კარებს ამოფარებია. ამაოდ ევედრება იგი ამ კარის მცველს, გამაგებინე „მისი" სახელიო: ანათემა ვერასოდეს ვერ გაიგებს იმას, რასაც ასე დაუღგრომლათ ეძიებს, რადგანაც იგი პირის-პირ შეხვდა იმ დაბრკოლებას, რომელიც სთგურნავს, ფრთას აკვეცს და აჩლუნგებს ადამიანის სულისკვეთებას უსაზღვრო სივრცისადმი, ძირსა სცემს მის ყველაფერში ბატონობის სურვილს.

ასეთი არის ლ. ანდრეევის შემეცნებით პესიმიზმი.

ანათემამ იქ, მაღლა ვერ მიაღწია თავის საწადელს, ვერ მიაგნო ჭეშმარიტებას. იგი ძირს ეშვება, დედა მიწაზე, და აქ ეძიებს ჭეშმარიტებას, მაგრამ აქ ანდრეევის შემეცნებითი პესიმიზმი ადგილს უთმობს ეთიკურ პესიმიზმს. ის დიადი კეთილი, რომელიც ცამ გვიანდერძა, ანდრეევის აზრით, ბოროტებაა. ყოველივე კეთილის დასაწყისი—ცაც და ადამიანთა შორის ბოროტების მფარველი სატანაც,—ორივენი ერთსა და იმავე გზით მსვლელობენ, ერთსა და იმავე საშუალებას მიმართავენ ხოლმე. არ არსებობს კეთილი, არის მარტოოდენ ბოროტება, რომელიც დაპატრონებია ჩვენ ცხოვრებას. ანათემას შთაგონებით, დ. ლეიზერი ურიგებს მთელ თავის შეძლებას ღარიბ-ღატაკთ. იგი დარწმუნებულია, რომ სიკეთე მოუტანა ხალხს, მაგრამ ბრბომ ჩააქვავა თავისი მასწავლებელი. სიკეთე ბოროტებათ გადაიქცა.

სად არის ჭეშმარიტება? — ეკითხება ცას ანათემა, რომელიც ანდრეევის სიტყვით, ბოროტებასაც სთესს და სიკეთის შეგნებასაც ესწრაფვის.

სად არის ჭეშმარიტება? — გვეკითხება პესიმიზმით შეპყრობილი ანდრეევი, მაგრამ თავის გადაჭრილ პასუხს კი არ იძლევა. ან რას წარმოადგენს მაღალი ცისათვის დედა მიწის უნუგეშო სულისკვეთება, მისი მოუსვენარი წყურვილი—ტანჯვა ჭეშმარიტებისათვის, თუ კი ცას არა სურს ამხილოს ადამიანთ თავისი საიდუმლო, თუ კი მას არც კი შეუძლია თავისი სახელის წარმოთქმა?

უკვე „ადამიანის ცხოვრებაში" ვხვდებით ამ უიმედობას. ადამიანი იბადება, იზრდება, მოქმედებს და კვდება, მაგრამ არასოდეს არ იცის თავისი ცხოვრება. ულმობელი ბედის-წერა, ბერძენთა „ანნაკე" დაპატრონებია ადამიანის ცხოვრებას; მასვე ემორჩილება კეთილის დასაწყისიც და რადგანაც ყოველი ბრძოლა ამ ბედის-წერასთან ამაო არის, რადგანაც იგი ბოროტებისა და სიმშილის მეტს არაფერსა სთესს, ადამიანი,—ეს თავისებური პირუტყვი,—ჰკრულავს, ევედრება, სძულს და ეშინია მისი. ყოველივე ამის დასასრული—სიკვდილი არის. მაგრამ აქვს განა რაიმე უფლება ამ კეთილს იარსებოს იმ დროს, როდესაც გვერდით ბოროტება მძვინვარებს? რა უფლებით ჰფრქვევს შუქს სინათლე, როდესაც იქვე, ერთ კუთხეში „წყვდიადი"-ა გამეფებული? (Тьма). არა, კეთილს არა აქვს უფლება არსებობისა, რადგანაც იგიც ბოროტებაა,—ეს კეთილი არც არსებობს.

ასეთი არის, უკანასკნელი აკორდი ლ. ანდრეევის პესიმისტური სიმფონიისა.

ანდრეევს აღარა სწამს თავისი ძალა, მისთვის აღარ არსებობს ისტორიული მოვლენათა დაკანონებული მსვლელობა, მას აღარა სწამს, რომ იგი არის მათი მეუფე, რადგანაც რაღაცა ბრმა, უაზრო ძალა, ბოროტი სული, „ნაცრის ფერ ჩადრში გახვეული უცხო ვინმე" სწევს ადამიანს მაღლა და იგივე შთანთქავს უფსკრულში. ამაოდ ცდილობს ადამიანი მისი ბუნების გაგებას და სისხლ-გამშრალი, ისტერიული, ნებას მოკლებული გმირი ანდრეევისა,—ეს თავისებური „ჰომმემანქინა",—მოუსვენრათ დაძრწის აქეთ-იქით შიშისაგან გამოწვეულ ფსიხოზის ზედგავლენით. ეს შიში არის ჩვენი უიმედობის წყარო. როდესაც ადამიანი ცხოვრების შესახებ ჰფიქრობს, ძალაუნებურათ თვალ წინ ეხატება სიკვდილი. მას ეშინია სიკვდილის და ეს შიში ათქმევინებს ხოლმე, რომ ცხოვრება ფუჭი არის, არარაობა ამაოება ამაოებათა. ლ. ანდრეევს ეშინია ცხოვრების, მასთან ბრძოლის, და იგი წინდაწინვე იარაღს ყრის მის წინაშე. სწორედ ეს შიშია ლ. ანდრეევის პესიმისტურ განწყობილების უმთავრესი მომენტი. მოაშორეთ ეს შიში ადამიანს, გაჰფანტეთ ყალბი, დეკორატიული ბურუსი—და ანდრეევის პესიმიზმიც სავსებით გაქრება: იგი ადგილს დაუთმობს ცხოველ მყოფელ ოპტიმიზმს და პოზიტიკურ აზროვნებას.

ესეც არ იყოს, თვით ის წრე და საშუალება, რომელიც ანდრეევმა მისცა ანათემას, სრულიათ არ ასაბუთებს მის პესიმიზმს. მაღლა ციდან, სადაც ანათემა ამაოდ ეძიებდა ჭეშმარიტებას, იგი დედამიწაზე ეშვება. იგი მიეშურება ოთხიოდე კარავისაკენ, რომელნიც სიღარიბის ბუნაგს წარმოადგენენ. ჭეშმარიტების საძიებლათ კი არ ჩამოდის ანათემა ამ ქვეყნათ, არა! მას სურს ცას დაანახვოს, რომ ყოველგან ბოროტებაა, ყოველი კეთილი საქმე ბოროტი არის არსებითად. ანათემამ გადაუხვია აქ თავის უმთავრეს მიზანს,—ჭეშმარიტების ძიებას,—და ერთხელ აღებული აზრის დამტკიცებას გამოეკიდა,—რა ვუყოთ, თუ სიყალბის ფასითაც კი შეიძენს საბუთებს!? მას ადამიანი უნდა ამოერჩია თავის აზრის დასამტკიცებელ იარაღათ ასეთი ადამიანია დავით ლეიზერი. ანდრეევს უნდოდა შეექმნა ხატებმა ადამიანთაგან ჩაქოლილის, მაგრამ ცისაგან გამართლებულისა და დაჯილდოვებულის მოციქულისა. ასეთი მოციქულია „მოხუცებული, დარიბი, სულელი ებრაელი—დავით ლეიზერი". ამ ადამიანმა უნდა შესცვალოს ჩვენი ცხოვრება, იგი უნდა გაუმკლავდეს მას.

ბ. ლადგამე.

(დასასრული იქნება).

შორის რომ არ გადავსდოთ ეს საკითხი, ხელის მოწერა დღესვე გამოვაცხადოთ, ამით სხვებსაც წავაქეზებთ. მომხრე ვარ ფონდები დროებით შევაერთოთ, შემდეგ ფონდებს ფული ისევ დავუბრუნოთ.

პ. ქიქინაძე. მუზეუმი საჭიროა, მაგრამ ფონდების შეერთების წინააღმდეგი ვარ. ილიას და აკაკის ფონდებს თავისი დანიშნულება აქვთ. ყველაფერი თუ მუზეუმს შესწირეთ, ამით სხვა საქმეებს ზიანს მიაყენებთ. წერა-კითხვის საზოგადოებას ყველა ფუნქციები ჩამოსცილდება და მუზეუმის ამშენებელ დაწესებულებათ გადაიქცევა, რაც სასურველი არაა.

ა. მიქაბერიძე. ილიას ფონდით 2—3 სკოლის გახსნა შეგვიძლია. ამას სხვა საშუალებითაც შევსძლებთ, მუზეუმისთვის კი სახსარი არ მოგვეპოვება. მე მომხრე ვარ შეერთდეს ყველა ფონდები და მათ ზუბალაშვილის ფონდიც მიემატოს.

თავმჯდ. საკითხი გამორკვეულია. (მცირე ხნით სხდომას სწყვეტს).

— მუზეუმის საკითხი ცალცალკე მუხლებათ წარმოგიდგინებათ და ასე ვუყაროთ კენჭი.

დ. კარიჭაშვილი. სცნობს თუ არა კრება საჭიროთ მუზეუმისათვის განსაკუთრებული შენობა დაარსდეს?

(კრება ერთხმათ სცნობს ამ საჭიროებას)

დ. კარიჭაშვილი. შევაერთოთ თუ არა დროებით ფონდები მუზეუმის შენობის ასაგებათ?

თავმჯდ. თუ ხელის-მოწერით ფული შეგროვდა, ფონდებს თავისას დავუბრუნებთ.

ი. კარუხოვი. სესხს არავინ დაგვიბრუნებს. ეს თავის მოტყუილება იქნება.

ს. მაჭავარიანი. ილიას და სტამბის ფონდების შესახებ კიდევ ვიკამათოთ. დანარჩენი ფონდების შეერთების წინააღმდეგი არა ვარ.

თაყაიშვილი. მუზეუმის თანხას შევუერთოთ ზუბალაშვილის ფონდიც.

პ. სურგ. ზუბალაშვილის ფონდი განათლებისთვისაა დანიშნული. ჩვენ რომ ეს თანხაც მუზეუმს მოვახმაროთ, ჩვენი „საზოგადოება „მუზეუმის ამშენებელ დაწესებულებათ გადაიქცევა. ამას ვერ ვიზამთ.

თავმჯდ. კენჭი ვუყაროთ.

(37 ხმით 14-ის წინააღმდეგ კრებამ გადასწყვიტა ფონდის შეერთება).

კრება ერთხმათ ადგენს გაიმართოს ხელის-მოწერა, მიმართონ კერძო პირებს და საზოგადო დაწესებულებებს დახმარებისათვის.

თავმჯდ. წესდების 15 § ძალით ავირჩიოთ მუზეუმისათვის ცალკე კომისია 11 კაცისაგან: 3 წ. კ. საზოგად. გამგეობიდან, 3 საეთნოგრაფიო საზოგ. და 5 საზოგადო კრების შედგენილობიდან.

(კრება ადგენს: სამ-სამი წევრი თვითონ წ. კით. და საეთნოგრ. საზოგად. გამგეობამ აირჩიოს, ხუთი კი საზოგადო კრებამ. არჩევნები კრების ბოლოსათვის გადაიდო)

პ. ქიქინაძე. სამუზეუმო კომისიის არჩევნებში მე მონაწილეობას ვერ მივიღებ, რადგან საკითხი პრინციპიალურათ ჩვენი შეხედულების წინააღმდეგ არის გადაწყვეტილი. ფონდების შეერთება ეს პირველი ნაბიჯია წერ. კითხ. საზოგადოების საეთნოგრაფიო საზოგადოებათ გადასაქცევათ, ამიტომ ჩვენ მონაწილეობას არ მივიღებთ კომისიაში.

მდივანი. თფილისის ქალთა წრემ განცხადება შემოიტანა გამგეობაში 15 § თანახმათ „საზოგადოებასთან" დაარსდეს ცალკე ქალთა კომისია სხვა და სხვა შემოწირულებათა შესაგროვებლათ.

ნ. ელიავა. არ შეიძლება ვიკითხოთ: რა მიზეზებით არის ეს კომისია გამოწვეული?

თავმჯდ. ქალთა წრემ მოითხოვა.

ნ. ელიავა. მე მგონია საჭიროება არ მოითხოვს კომისიების სქესების მიხედვით დაყოფას.

ლ. მეტრეველი. ქალებს დახმარების აღმოჩენა შეუძლიათ „საზოგადოებისათვის". ამ საქმეს ქალები ყველაზე უფრო შეასრულებენ.

(კრება 32 ხმით—11-ის წინააღმდეგ ამტკიცებს ქალთა წრის ინსტრუქციას).

მდივანი. განსახილველია მომავალი წლის ხარჯთ აღრიცხვა.

ვ. ლამბაშიძე. ევროპაში პირველ-დაწყებითი სწავლა სავალდებულოა, მაგრამ ეს იქ საკმარისათ არ მიაჩნიათ. პირველ-დაწყებითი სწავლის შეძენის შემდეგ ყველა თვითონ სცდილობს ცოდნა განავითაროს. ეს ევროპაში შესაძლებელიცაა, რადგან ყოველ წლობით იცემა დიდძალი სახალხო წიგნები, იმართება ყოველ ადგილას სახალხო ლექციები, გამოფენები და სხვა, რომლითაც შეუძლიათ ხალხის სულიერი მოთხოვნილება დააკმაყოფილონ. ჩვენ კი ამ მხრივ უფსკრულის პირზე ვდგევართ. ჩვენში არც პირველ-დაწყებითი სწავლაა სავალდებულო, არც სახალხო წიგნები იცემა და არც სახალხო ლექციები იმართება. „საზოგადოების" მიერ გამოცემულ 80 წიგნში ჩვენ ვერ ვხედავთ ისეთს, რომლის მიწოდება შეიძლებოდეს საზოგადო განვითარების შეძენის მსურველი ადამიანისათვის. საჭიროა მკითხველს კარგი თვისების საკითხავი მასალა მივაწოდოთ. უნდა შევიმუშაოთ ლექციები მდაბიო ხალხისათვის. საჭიროა გამოიცეს სურათები ამა თუ იმ შესანიშნავი პირის ან ისტორიული მოვლენების შესახებ. ეს მასალა უნდა მივაწოდოთ ხალხს, რომლის სულიერ მოთხოვნილებას დღეს ძალიან დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს. მე წინადადებას ვიძლევი ამ მიზნის განსახორციელებლათ მომავალი წლის ხარჯთ-აღრიცხვაში განსაკუთრებული თანხა იქნას შეტანილი.

პ. ქიქინაძე 1 მუხლში აღნიშნული 900 მან. საწევრო ფული ცოტაა. ეს ციფრი გადიდებულ უნდა იქნას. თუ ეცდება გამგეობა, მეტი შეიძლება შემოვიდეს.

ნ. ელიავა. სახალხო განათლების საქმისათვის ხარჯთ-აღრიცხვაში შეიტანეთ 500 მ. საწევრო გადასახადი აღნიშნეთ 1,200 მ. თუ გამგეობა იმოქმედებს, 400 წევრს თფილისში შეეძლება 1,200 მ. საწევრო ფულის შემოტანა.

ყულაბების თანხა 50 მანეთი ძალიან ცოტათ მიმაჩნია, ეს ციფრი უნდა გადიდდეს 150 მანეთით. კონცერტების შემოსავალს მიუმატეთ 50 მ. და საჭირო თანხაც შესდგება. როცა ხარჯთ-აღრიცხვაში სავალდებულო ხარჯს შეიტანთ, გამგეობა ვალდებული იქნება კრების დადგენილება შეასრულოს.

(კრება 22 ხმით—14-ის წინააღმდეგ ადგენს საწევრო ფული გადიდებულ იქნას 1,200 მანეთამდე. გადიდდეს აგრეთვე ყულაბების და საკონცერტო შემოსავალი).

მდივანი. საგანგებო თანხების შემოსავალი.

პ. ქიქინაძე. საგურამოს სკოლა ქართული გაზეთის კორესპონდენტის სიტყვით სარდაფში უნდა იყოს მოთავსებული. რამდენათ მართალია ეს?

ა. ყიფშიძე. სკოლა მეორე სართულშია მოთავსებული და არა სარდაფში.

ქარცივაძე. სკოლის ოთახი ქვედა სართულშია მოთავსებული და ისე ვიწროობა შიგ, რომ 40 მოწაფეს ძლივს იტევს. სკოლა ანტი-გიგიენურ პირობებშია და არც საჭირო ინვენტარი აქვს. ცოტა ხარჯია საჭირო, რომ სკოლა ზემო სართულში იქნას გადატანილი. მაშინ მსურველებსაც დაიტევს და სინათლეც საკმარისი ექნება.

(კრების უმრავლესობა ამტკიცებს ხარჯთ-აღრიცხვას და ახალი წევრების სიას).

კრების დასასრულს მოხდა სამუზეუმო კომისიის და ქალთა წრის კომისიის წევრების არჩევნები. კრება დაიხურა საღამოს 7 საათზე.

პროვინცია

ერკეთის საზოგადოება (გურია). ჩვენს ახლო-მახლო სოფლებში გარდა პარკისა ერთ-ერთ შემოსავლის წყაროს შეადგენს თამბაქოს კეთება. არ არის ისეთი მოსახლე, რომელიც კი თამბაქოს არ აკეთებდეს და ყიდდეს, რომ ორმოცი მანეთიდან სამოცამდე არ შემოუვიდეს ოჯახში და ზოგს კი ოთხას-ხუთასი მანეთიც. როგორც ყოველთვის და ყოველგან, საწყალს ხალხს მუდამ თან სდევს ჩარჩ-ბაცაცები, აქაც ვარდებიან მათ კლანჭებში. ესენი არიან ადგილობრივი ვაჭრები, რომლებიც ყიდულობენ თამბაქოს. მათ კარგათ იციან, როდის უჭირს სოფელს. გამოცხადდება თუ არა რაიმე გადასახადი, ეს ვაჟბატონები ჩამოუვლიან სოფელს. წინ „სტრაჟნიკები" და ნაცვალი გადასახადისთვის, უკან ვაჭარი თამბაქოსთვის. მოდი და ნუ გაყიდი ცხენს, ძროხას ხარებს, ყველას წაგართმევენ. საწყალი ხალხი იძულებულია ჩალის ფასათ გაყიდოს თამბაქო, ოღონდ გადასახადი მოიცილოს თავიდან. ამით კიდევ არ თავდება ჩარჩების ოინბაზობა. ისინი ყოველ ღონეს ხმარობენ. ფულის მიუცემლობა, წონაში მოტყუება და სხვა. ამ გარემოებამ აიძულა ხალხი მიეღოთ რაიმე ზომები და დაეხწიათ თავი ჩარჩების კლანჭებიდან. განიზრახეს მოეყვანათ ვინმე დიდი ვაჭარი და მიეყიდათ თამბაქო, მაგრამ წლევანდლამდე ეს ვერ მოახერხეს. წელს, როგორც იყო, მოიყვანეს ვაჭარი ინახულა თუთუნები და ცხრა-ცხრა მანეთად გაურიგდა და ბე დასტოვა, მაგრამ ვაი ამისთანა მოსვლას. შეიტყუეს თუ არა ეს ადგილობრივმა ვაჭრებმა, აფრინეს თავისი დამქაშები მოსულ ვაჭართან. დაემუქრენ, რომ „თუ ეხლავე არ გასულხარ, ცოცხალს არ გაგიშობთო" ხალხმა მთავრობას მიმართა თხოვნით, მაგრამ არაფერი გამოდნა, დღეს კი ეს ვაჟბატონები თავისუფლათ თარეშობენ სოფლებში და ცხრა მანეთიან თამბაქოს ხუთ მანეთად ყიდულობენ. გადასახადებს კი კრებენ და კრებენ. სხვათა შორის ერკეთის საზოგადოებამ ხელმეორეთ გადაიხადა 1200 მან. მამასახლისის მიერ შეკრებილი. ყოფილი მამასახლისი მინდაძე, რომლის დროსაც მოიპოვა ეს ფულები, პასუხსაც არ იძლევა. რა იქნა ეს ფულები. მთავრობა კი გაიძახის; თქვენი დაყენებული იყო, თუ შეჭამა რა ჩვენი ბრალია, რისთვის დააყენეთო. 1905 წ-ში, როდესაც გურიაში დამსჯელი რაზმი შემოვიდა და გურიის უმეტეს ნაწილში მთავრობის მამასახლისები ჩააყენეს, ერკეთის საზოგადოება ბედნიერათ თვლიდა თავის თავს, რადგანაც მას ნება მისცეს მამასახლისის არჩევისა, მაგრამ, საუბედუროთ ჩვენდა, ეს ბედნიერება არ გამართლდა და ჩვენი მამასახლისი უფრო მოხერხებული დამსჯელი გამოდგა ვინემ კრილოვ-ალიხანოვები. მიუხედავათ ყველა ამისა ხალხის სულიერათ მაინც არ დაეცა.

— სოფ. ქვაბღაში მისსიონერ მელქისედეკ ნაკაშიძის წინამძღოლობით დაარსეს სამისსიონერო სკოლა. ეგ სოფელი მდებარეობს თითქმის აღმოსავლეთით აჭარა-გურიის საზღვარზე, რომელშიაც ცხოვრობენ ორმოცამდე გურულები და 15 აჭარელი თათარი თვითონ მელქისედეკმა ინახულა ეს სოფელი, აკურთხა სკოლის დასადგმელი ალაგი და დიდი დახმარებაც აღუთქვა.

— 21 გიორგობისთვეს ხევის წმ. გიორგის ეკლესიის მღვდელმა სერაპიონ კეკელიძემ უკანვე გამოსცა მრევლს თავისი ხვედრი დრამის ფული, რისთვისაც მადლობის ღირსია.

ზ. ბუქსიეთელი.

მუშათა შორის

თფილ. რკ. გზ. მთავარი სახელოსნო ბევრი რამ დაწერილა თფილისის რკ. გზის სახელოსნოს შესახებ, მაგრამ აქაურ შეგირდების უნუგეშო მდგომარეობაზე კი, თითქმის არაფერი. როგორც ყოველგან და ყველაზე აქაურ შეგირდებზედაც იქონია გავლენა. თავისუფლების დღეებისა და მათ მდგომარეობას გაუმჯობესება დაეტყო ხელოსნები ისე რიგათ სასტიკათ აღარ ეპყრობოდენ შეგირდებს, მაგრამ დაბერა თუ არა რეაქციის ქარმა მათი ბედიც უკუღმა დატრიალდა. რკ. გზის ადმინისტრაციამ აღარ დააყოვნა და მოინდომა ყველა უფლებების წაღება. აი მაგალითათ შარშან ზაფხულს, მოახლოვდა თუ არა საზაფხულოთ, „სეზონი ბილეთების" აღების დრო, მაშინვე გამოაცხადეს, რომ შეგირდებს როგორც მცირე წლოვანებს, არ ეკუთვნის ბილეთებიო. გაიგეს თუ არა ეს ამბავი შეგირდებმა, მაშინვე აირჩიეს რამდენიმე კაცისაგან შემდგარი კომისია, და გაგზავნეს ბ. უფროსთან მოსალაპარაკებლათ. მართლაც და ამ მოლაპარაკებამ ნაყოფი გამოიღო და ბილეთები აღარ წაართვეს. მაგრამ ამ ზაფხულს ბილეთები ისევ წაართვეს. შეგირდებს აქამდის ეძლეოდათ, დედის „ბიულეტენი" რომლითაც მათ შეეძლოთ, ავათმყოფი დედა, წაეყვანათ აქაურ საავათმყოფოში. მაგრამ, ეხლა ეს აღარ არის. შეგირდებს ეძლეოდათ, ნავთის წაღების უფლება. (როგორც აქ მომუშავეებს უთმობენ დაკლებულ ფასებში) ეს უფლებაც წაართვეს იმ საბუთით, რომ შეგირდს არ უხდება ოჯახის შენახვაო. შეგირდებს ქონდათ შეშის წაღების უფლება. მაგრამ ესეც იმავე საბუთით წაართვეს. ამ ზაფხულს გამოვიდა ბილეთები, რომლითაც მუშებს შეეძლოთ წასულიყვნენ განჯისკენ და ოჯახისთვის რაიმე «სანოვაგის» ჩამოსატანათ. შეგირდებისთვის კი არ არსებობდა ყველა ეს რადგანაც არ ჰყავდათ სარჩენი ოჯახი. როდესაც დაამთავრეს რკ. გზის მუშებისთვის და მათ ოჯახობისთვის „აბანოს" აგება. ადმინისტრაციამ კუპონები დაურიგა მომუშავეებს, ურომლისოთაც არ შეუძლიათ „აბანოში შესვლა. ადმინისტრაციამ კეთილ ინება და შეგირდებსაც უბოძა ეს კუპონები. მაგრამ ამ კუპონების დამრიგებელმა კანტორჩიკმა არ მისცა შეგირდებს ეს კუპონები მინამდის სანამ უფროსმა არ უბრძანა. აი ასეთ უმწეო და უნუგეშო მდგომარეობაში არიან შეგირდები. ადმინისტრაცია კი არა თვით ნოქრები და ხელოსნებიც კი ცდილობენ ისარგებლონ შეგირდების შრომით კერძოთ როგორც მაგ, ჩაის ადუღება ბრიგადრისთვის და მუშებისთვის. ნავთის მოტანა სკლადიდან ხელოსნებისთვის. საჭიროა შეგნებულმა მუშებმა ყურადღება მიაქციონ ამ გარემოებას და იხსნან შეგირდები ამ უნაყოფო და ზედ მეტ მუშაობისაგან.

გარეჯელი.

რედაქტორ-გამომცემელი
ნ. მელიქ-შახნაზარიანცი

გამოვა 1910 წელს საყმაწვილო სურათებიანი ჟურნალი

„ნაკადული"

წელიწადი მეექვსე, ხელის მოწერა მიიღება თფილისში:

„ნაკადულის" რედაქციაში (გოლოვინის პროსპექტზე, 8) და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მაღაზიაში, (თავად-აზნაურობის ქარვასლა).

1910 წ. 1 იანვრიდან 1911 წ. 1 იანვრამდის მიეცემა ხელის მომწერლებს: 24 წიგნი მცირე წლოვანთათვის, 12 წიგნი მოზრდილთათვის. გარდა ამისა მიეცემა პრემიათ საბავშვო უნივერსიტეტი (სამეცნიერო პოპულიალური ბიბლიოთეკა ბავშვებისათვის): 1) დედამიწა და კუდიანი ვარსკვლავი.—ზღაპარი ევალდისა, 2) მარჯნები—ზღაპარი ევალდისა, 3) თორმეტი და—ზღაპარი ევალდისა, 4) ქართული მხატვრული ასოები კუბიკებზე. ფასი ჟურნალისა:

წლიურად	5 მანეთი
ნახ. წლით ორივე გამოცემა .	3 მ.
საზღვარ-გარედ წლიურათ . .	7 მ.
ნახევარი წლით	4 მ.
მცირე წლოვანთ. 24 წიგნი . .	3 მ.
მოზრდილთათვის 12 წიგნი . .	3 მ.

რედაქტორი: მარიამ ივ. ასული დემურიასი.
გამომც.: თ. პავლე ი. თუმანიშვილი.
(5—3)

მიიღება ხელის მოწერა სამეცნიერო-პედაგოგიურ და სალიტერატურო ჟურნალ

„განათლება"-ზე

(წელიწადი მეხუთე)

1910 წლის 1 იანვრიდან ჟურნალი გამოვა ყოველ თვის პირველ რიცხვებში, გარდა ზაფხულის ორი თვისა, ორიდან სამ ბეჭდურ თაბახამდის. ხელის მომწერთათვის წლიურათ ჟურნალი ღირება 3 მ., ნახევარი წლით 2 მ. გაგზავნით, სოფლის მასწავლებლებს ჟურნალი წლიურათ **ორ მანეთათ** დაეთმობათ.

ხელის მოწერა მიიღება თფილისში ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში და „ნაკადულის" რედაქციაში.

ქალაქს გარეთიდან წერილები და ფული უნდა გამოიგზავნოს შემდეგის ადრესით: Тифлисъ, Дворянская Грузинская гимназія, Л. Г. Боцвадзе

რედაქტორ-გამომცემელი ლ. გ. ბოცვაძე.

ავტომობილები

ვისაც სურს შვეიცარიის საუკეთესო ავტომობილის ფაბრიკებიდან შეიძინოს ავტომობილი, ლანდო, კარეტა, კალიასკა, ღია თუ დახურული, ოჯახისთვის თუ საბირჟოთ.

ეტლი 5 ან 12 ადგილიანი და სხვა და სხვა

მოგვმართოს შემდეგი ადრესით: „Herrn Bendianidse, Automobilfabrik «AJax» A. G. Hirschengraben, 80 «Zurich».

რადგან ამ ცნობილ ფაბრიკაში ვმუშაობ, შემიძლია მსურველს ფაბრიკის ნაკლებ ფასში ვაყიდვინო.

დამატებითი ცნობები «მომავალის» რედაქციაში. ბენდიანიძე. (0—27)

კვირეული საპოლიტიკო, სალიტერატურო და სამეცნიერო ჟურნალი

საქართველოს მოამბე

მიიღება ხელის მოწერა 1910 წლისთვის

ერთი წლით 4 მ. 50 კ., უცხოეთში 6 მან. ფულის გადახდა ნაწილ-ნაწილათაც შეიძლება. რედაქციის ადრესი: Тифлисъ, Дворцовая, д. дворянства. ფული ამ ადრესით უნდა გამოიგზავნს: Головинскій просп., д. Манташева, номера „Мухрани" Семену *Кипіани*.

1910 წლიდან დაიწყება ბეჭდვა განთქმულ მწერლის მოპასანის საუკეთესო რომანისა „ცხოვრება".

გამოვიდა და იყიდება ახალი წიგნი კ. პ. კანდელაკისა

კოოპერაცია

(თეორია, ისტორია და პრაქტიკა).

გამოცემა „შრომის" სტამბის ამხანაგობისა

შინაარსი: რა არის კოოპერაცია, კოოპერაციის მიზანი, ისტორია. სხვა და სხვა გვარი კოოპერაცია: მომხმარებელი საზოგადოება. მწარმოებელი ამხანაგობანი, საკრედიტო კოოპერატივები. კოოპერაცია სოფლათ. ანგარიში კოოპერატიულ დაწესებულებებში. მნიშვნელობა კოოპერაციისა. კოოპ. ჩვენში.

წიგნის ფასი 35 კაპ.

ვინც ხუთ ცალზე მეტს დაიკვეთს დაეთმობა 25% დაკლებით. ერთი ცალის მსურველს ქალაქ გარეთ შეუძლია 35 კაპ. ღირებული საფოსტო მარკა გამოგზავნოს. გასაგზავნი არ გადახდება. ფულის გამოსაგზავნი ადრესი: Тифлисъ, Типографія «Шрома» Василію К. Болквадзе. (0—8)

მიიღება ხელის მოწერა 1910 წლისთვის ნახატებიან ჟურნალ

„НА КАВКАЗѢ"

ჟურნალი გამოდის ყოველთვიურათ და მოთავსებული იქნება შიგ საისტორიო, საეთნოგრაფიო და საზოგადოებრივ-ეკონომიური წერილები კავკასიის ცხოვრებიდან. აგრეთვე ლიტერატურიდან, პუბლიცისტიკიდან და მეცნიერება-ხელოვნებიდან. მთელი წლის განმავლობაში გამოვა 12 წიგნი, თითოეული 6—10 თაბახზე თითო წიგნი და ღირება წლიურათ 5 მ., ექვსი თვით 3 მ., სამი თვით 1 მ. 50 კ. ჟურნალში მონაწილეობას მიიღებენ:

პეტრე ავდეენკო, ვლ. ახმეტელაშვილი, ს. ი. ბორჩევსკი, პროფ. ს. ა. ვენგეროვი, დ. ვედრებისელი, ბ. მ. გოროდეცკი, მ. ჯანაშვილი, პ. ა. ზაჟაევი, ე. ს. კანჩერი, მ. პ. კოჟუშკო, პეტრე კუზკო, ა. ი. ლიტოვკინ, გ. მ. მალიშენკო, ლუკ. მელნიკოვი, პროფ. ვსევ. ფ. მილლერი, პ. ვ. მირონოვი, ნუსე, ი. ფ. პალმოვი, ა. ს. ფირალოვი, ნიკ. პოპიაკოვი, ნ. ა. პრეობრაჟენსკი, გ. ა. რობინსონი, ა. როდნოი (კოროსტილევი). ა. მ. როზოვი, ნ. მ. რინდინი, პ. ა. სკაჩკოვი, ვ. ვ. სკიდანი, ა. ტ. სნარსკი, სულთან-დოვლეთ-გრეი, გ. მ. თუმანიშვილი, ს. ტიმოფეევი, პროფ. მ. ი. ტუგან-ბარანოვსკი, პროფ. ა. ს. ხახანაშვილი, გ. ძ. ცაგილოვი, ფ. ა. შჩერბინა, ს. პ. ეირანოვი და სხ.

ხელის მოწერა მიიღება: ქ. ეკატერინოდარში რედაქციის კანტორაში, სობორნაია, 50 და ყველა წიგნის მაღაზიებში; თფილისში—ჩიდღეკელის წიგნის მაღაზ.; კავკავში, ბაქოში, ქუთაისში და სტავროპოლში ყველა წიგნის მაღაზიებში; მოსკოვში და პეტერბურგში—მ. ო. ვოლფის და ამხ. წიგნის მაღაზიებში. უკვე გამოსულია 1, 2, 3, 4 (ტ. I), 5 და 6 წიგნი და იყიდება თფილისში, ბაქოში, ქუთაისში, განჯაში, ერევანში და სხ. ქალაქების ყველა წიგნის მაღაზიებში. (3—1)

„Еженедѣльное Обозрѣніе"

(*Выходитъ по понедѣльникамъ.*)

издается при сотрудничествѣ и ближайшемъ участіи слѣдующихъ лицъ: Константина Абашидзе, Якова Андова, Давида Ганкевича, Ѳ. Горн. Григорія Діасамидзе, Домино, Вячеслава Егорьева, Сергѣя Звонова, Александра Канчели, Левана Кипіани, Гусейна Минасазова, Владиміра Н—скаго (Бой), Ильи Накашидзе, Николая Нестерока (Заноза), Александра Саларидзе, Ивана Сундукянца и др.

მკერვალი ქალი

ვღებულობ საკერავებს: ქალებისა და ბავშვების ტანისამოსს, აგრეთვე ყოველ ნაირ თეთრეულებს.

ადრესი: კირპიჩნი პერეულოკი, № 2.